

BIBLICKÉ ÚKOLY

3. čtvrtletí 1982

BOŽÍ ÚTĚCHA
V UTRPENÍ

Ú V O D

Při studiu úkolů tohoto čtvrtletí chceme hledat odpověď na problém, který tíží lidstvo téměř od samého počátku: Proč je tolik utrpení? V prvních devíti úkolech budeme vycházet z výroků knihy Jobovy. Je to poprvé, co se v sobotní škole chceme důkladněji zabývat studiem této knihy. Autor těchto úkolů je také autorem poznámek k Jobově knize v Biblickém komentáři naší církve.

Knihy Jobova je pro dnešního čtenáře dosti nesnadná. Mnohé výroky jsou těžké k pochopení pro určité nejasnosti v hebrejských rukopisech. Moderní překlady se snažily tyto nejasnosti odstranit a pomoci k lepšímu pochopení. Bude dobré, když ke čtení použijeme novější překlad Písma.

Dalším problémem při čtení knihy Jobovy je časté opakování projevů Joba a jeho přátel. Autor úkolů se snažil zjednodušit tento problém výběrem hlavních myšlenek pro toto studium.

V Jobově knize je vyličen příběh člověka, který nalézá cestu zpět k normálnímu životu po mnohých utrpeních a nevysvětlitelných životních

proměnách. V pozadí této dramatické situace jsou: 1. protiklad Jobova blahobytu a jeho ponížení; 2. náhlý příchod neštěstí; 3. problém utrpení v tehdejšímu chápání; 4. nedostatek porozumění ze strany jeho přátel; 5. hloubka vlastního zoufalství; 6. pozvolné nabývání důvěry v Boha; 7. dramatický zásah Boží 8. Jobovo pokání; 9. pokoření jeho přátel; 10. Jobův počátek.

V třech dalších úkolech tohoto čtvrtletí budeme uvažovat o třech aspektech utrpení v dnešní podobě — o problému bolesti, o uzdravení nemocného a o tom, proč se někteří lidé neuzdraví. Poslední úkol pojednává o utrpení Pána Ježíše a symbolech, které mají jeho následovníkům připomínat jeho zkušenosti v utrpení.

Člověk, kterému Bůh důvěřoval

Zákl. verš: Job 1,1

Životopisy uváděné v Písmu mají z výchovného hlediska velmi vysokou cenu. Je to proto, že prýští ze skutečného života. Omezená lidská mysl nevystihne správně v každém ohledu chování druhého člověka. Charakter může spolehlivě vystihnout jenom ten, který čte v lidském srdci a zná i tajné pohnutky a činy.

Za Jobovou osobou se skrývá víc než jen ztělesnění lidského utrpení. Jeho bolesti byly jen epizodou v dlouhém životě pohody. Vstupní verše této knihy nám představují Joba a dovolují nám nahlédnout do jeho charakteru.

Především se dovidáme, že byl „dokonalý“. Toto slovo nemusí ještě znamenat absolutní dokonalost a bezhříšnost. Jde spíše o relativní čestnost a upřímnost. Dokonalý člověk před Bohem je ten, kdo dosáhl takového stupně rozvoje, jakého od něj Pán Bůh v té chvíli očekává. Hebrejský výraz „tam“ a řecky „teleios“, se obvykle překládá výrazem „dokonalý“, ale výstižnější by byl výraz „dospělý“ nebo „zralý“. Z Jobových pozdějších zkušeností jasně vyplývá, že byl stále rostoucím a dospívajícím dítětem Božím. Text dále říká, že se Job „bál Boha“. Nebyl to Izraelec. Nepatřil k rodu Abrahama, Izáka a Jákoba, ale znal pravého Boha a vzýval ho.

Posléze se dovidáme, že se Job chránil zlého. Tato charakteristika Joba nebyla jenom názorem pisatele této knihy. I Hospodin poukázal satanovi na přednosti tohoto muže: „Zdalipak sis všiml mého služebníka Joba, nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystřihává se zlého“ (Job 1,8). Jobův charakter se nám plněji projeví, přečteme-li si kapitoly 29–31. V nich Job sám hodnotí svůj život do té doby, než ho

postihlo neštěstí. Máme všechny důvody věřit, že se tu Job vylíčil věrně.

1. Job — muž vážený

Jak hleděli na Joba jeho současníci? Job 29,8—11

Job byl nejen bohatý, ale pro svou čestnost a laskavost měl velký vliv. S. Whiteová k tomu poznamenává: „Bůh ve svém slovu podává obraz člověka dokonalého, jehož život byl v pravém smyslu slova úspěšný. Byl to muž poctěný nebem i zemí.“ Mnozí lidé se snaží nedostatek vlivu a posvěceného života nahradit silou a majetkem.

Čím si Job získal úctu svých sousedů a přátel? Job 29,12—16

Správný vztah člověka k Bohu je předpokladem správného vztahu k jeho bližním. Člověk se správným vztahem k Bohu přijal Boží zásady spravedlnosti a uplatnil je v každodenním životě. Správně smýšlející lidé si ho budou ctít a vážit, i kdyby sami nešli Boží cestou.

2. Pokorný a čestný

Jak vyjadřuje Job jistotu o správnosti svého počínání? Job 31,5—8

Kapitolou 31 Job uzavírá rozhovor se svými třemi přáteli. V této kapitole vyslovil zásady, kterými se řídil. Poetickou formou jsou zde srozumitelně vyjádřeny jeho mravní zásady. Je ochoten vzít na sebe zlořečenství, kdyby jeho život neodpovídal ideálům, které uvedl.

Z 31. kapitoly knihy Jobovy cítíme ducha Kristova z kázání na hoře, jakož i mnohé z jeho přikázání. Tento starozákonní projev skrývá tutéž duchovní perspektivu s větším důrazem na pohnutky srdce než na vlastní čin.

3. Věrný manžel

Kterými slovy vystihuje Job svou manželskou věrnost? Job 31,9.10

Sedmé přikázání říká: „Nesesmilníš“ (2 Moj 20,14). Z kázání na hoře zaznívá: „Každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní cizoložil ve svém srdci“ (Mat 5,28). Job předstihl oba tyto výroky.

Jak smýšlel tento Boží muž o smilstvu? Job 31,11.12 (porovnej 3 Moj 20,10)

Job si uvědomoval, že smilstvo je hřích proti Bohu, protože Bůh sám je původcem vztahu mezi mužem a ženou. Vždy je rozumnější řídit se Božími příkazy (Job 28,28). Smilstvo je i společenským hříchem. Společnost, která nedbá o nejvyšší normy mravních vztahů, brzy pocítí mravní rozklad, nedostatek respektu vůči lidem i lidským právům. Job si uvědomoval, že pouhé vyhýbání se smilstvu nestačí. Boží norma vyžaduje právě tak čistotu smýšlení jako čistotu skutků. Tento problém řešil stálým podřizováním pohledu očí svému svědomí.

4. Zájem o chudé

Jak se Job choval k lidem trpícím a chudým? Job 31,16–22

Job byl velmi bohatý člověk. Často se stává, že bohatí lidé jsou bezcitní vůči potřebám chudých. Elifaz obvinil Joba z určité bezohlednosti vůči chudým. Job toto tvrzení vyvrátil. Písmo se nejednou zmiňuje o odpovědnosti bohatých za chudé. Často se zmiňuje o vdově nebo o sirotku. (2 Moj 22,22; Jak 1,27) Starý i Nový zákon upozorňuje věřící na povinnost postarat se o potřeby chudých.

Co řekl Pán Ježíš o utrpení světa? Mat 26,11

Svět dodnes zápasí s bídou a chudobou. Bohatství a majetek mohou být v okamžiku obětí pohromy. Nesprave-

dlnost a útlak jsou znamením hříšných společenských řádů. V důsledku nespravedlivého rozdělování potravin umírají dnes na světě milióny lidí hladem. Křesťané jsou toho svědky.

5. Bohatství ho nezničilo

Co se nestalo Jobovi základem naděje a radosti? Job 31,24.25

V těchto slovech Job vyjadřuje biblickou tematiku. Desatero říká: „Nepožádáš“. V kázání na hoře slyšíme: „Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničímol a rez a kde je zloději vykopávají a kradou. Nebo kde je tvůj poklad, tam bude i tvoje srdce“ (Mat 6,19–21). Podobností o pošetilém statkáři mluví o člověku spoléhajícím na bohatství, kterému Bůh řekl: „Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši a čím bude to, co jsi nashromáždil?“ (Luk 12,20) Také Pavel varuje před nejistým bohatstvím. Pán Ježíš připomíná: „Jak těžko vejdou do Božího království ti, kdo mají bohatství.“

Čím se Job ve svém náboženském poznání nedal vést? Job 31,26–28

Pro bezúhonnost Jobovy úcty k Bohu je zvlášť významné to, že se nedal svést úchvatným leskem nebeských těles, kultem hvězd, kterému propadlo jeho pohanské okolí.

6. Byl přátelský i k nepřítelům

Jak se Job choval ke svým nepřítelům? Job 31,29.30

Job své nepřátele snášel a neradoval se z jejich neštěstí. Jeho slova nám připomínají Ježíšova slova u Mat 5,43–48. Z Ježíšových slov poznáváme Boží péči o lidi dobré i zlé a současně poznáváme svou nedokonalost, když máme rádi jenom ty, kteří mají rádi nás. Podle rady Pána Ježíše máme milovat i nepřátele a modlit se za ty, kteří nás pronásledují. To je význam „dokonalosti“.

Je to křesťanská dospělost, vrcholná podobnost Bohu. Rovněž 12. kapitola k Římanům se jmenuje „Pavlovým kázáním na hoře“. Je zde vyjádřena myšlenka sebeobětavé lásky:

„Láska nechť je bez přetvářky (v. 9)“. „Milujte se bratrskou láskou navzájem, v úctě dávejte přednost jeden druhému“ (v. 10). „Svolávejte dobro na ty, kteří vás pronásledují, dobro, a ne zlo“ (v. 14). „Nikomu neodplácejte zlým za zlé“ (v. 17). „Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho a když má žízeň, dej mu pít“ (v. 20).

2. úkol — dne 10. července 1982

Náhlé neštěstí

Zákl. verš: Job 1,21; 2,10

24. prosinec 1974 začal pro lidi v australském městě Darwinu jako každý jiný. Nakupovali, balili, připravovali dárky pro své milé a těšili se na vánoce. Rozhlas i televize varovali před blížícím se cyklonem, ale vyhlášený poplach obyvatele tohoto města příliš nevzrušil, protože i dříve zažili různé vichřice. Cyklon se však přivalil rychlostí 250 km/hod. Zničil 90 % města. Tisíce lidí zůstalo bez přístřeší. Podle zpráv přišlo o život 45 lidí a mnoho jich bylo zraněno. Velmi mnoho lidí přišlo onoho dne během krátké chvíle o všechno.

Na světě se udály ještě větší pohromy. Milióny lidí postihují neštěstí v podobě velkých katastrof chorob, nehod nebo válečného běsnění. Lidé dneška, kteří studují tyto úkoly, se dokáží vcítit do Jobovy situace. Jobova kniha nechce řešit problém utrpení, místo toho však ukazuje, že věřící člověk může mít užitek ze zkušenosti, kterou pro-

šel Job, aby se dostal k novým výšinám duchovní i duševní zralosti. Proti utrpení není pojištěn nikdo, protože kdekoli lidé žijí, všude budou vystaveni tělesnému i duševnímu nebezpečí a jeho následkům. Svrchovaným příkladem trpitele byl Ježíš Kristus, který utrpení nevysvětloval ani se mu nevyhýbal, ale zužitkoval ho pro svou duchovní zkušenost a svým společenstvím s Bohem dosáhl toho, čemu se říká „zisk z utrpení“. Tento zisk měl pro pozdější generace vysokou cenu.

1. Před pohromou

*Jak se dařilo Jobovi v době, než ho stihla pohroma?
Job 1,2.3*

Tento muž z Uz žil v severní části Arabského poloostrova na východ od řeky Jordánu a Mrtvého moře v zemi Edom. S celým zástupem sluhů, kteří pro něj pracovali, se sedmitisícovým stádem ovcí, dávajících vlnu a mléko, s třemi tisíci velbloudy, kteří dopravovali na tehdejší trhy zboží... V takovémto blahobytu vychovával Job se svou manželkou sedm svých synů a tři dcery. Až do pohromy je možné Jobův život pokládat za idylický. Vyhříval se na výsluní Boží lásky. Byly to radostné dny. Podle všeho předvídal i klidné stáří a tichý odchod.

Jak dal Job najevo, že život má i svá nebezpečí a lidé své slabosti? Job 1,4.5

Zdá se, že pro Joba blahobyt nebyl nebezpečný, ale obával se o své děti. Bohatství jim mohlo být svodem k nesprávnému společenskému životu, který ohrožoval jejich náboženství. Job jako starostlivý otec prosil Boha o moudrost při řešení tohoto problému. Obával se, aby při svých hostinách nepřišly jeho děti o Boží přízeň. Jako věrný kněz v domácnosti přinášel za každého z nich oběti. Poznání, jak odporný je hřích. Představa, že by jeho děti mohly zapomenout na Boží požadavky, ho vedla k přimluvným modlitbám.

2. Hrozící nebezpečí

*Jak reagoval satan na Boží pochvalu Jobovy věrnosti?
Job 1,9—11*

Hospodin poukazuje satanu na Jobovu věrnost. Když ani příval neštěstí neotrásl Jobovou vírou v Boha, satan navrhuje: „Jen vztáhni ruku a dotkni se jeho kostí a jeho masa, hned ti bude do očí zlořečit.“ Satan obvinil Joba, že Bohu slouží ze sobeckých pohnutek, pro hmotný blahobyt. Nepřítel se snažil popřít, že právě náboženství pramení z lásky k Bohu a že věřící neuctívají Boha pro odměnu. Bohu slouží proto, že taková služba je sama o sobě správná. Boha milují proto, že je hoden jejich lásky.

*V čem spočívalo tajemství neochvějné stálosti apoštola
Paula? 2 Kor 11,23—27; Řím 8,36.39*

Mocnosti zla se snaží zničit lidi dvojnásobným způsobem. Buď bohatstvím a vysokým společenským postavením, aby je přivedly ke kompromisu a k zapomenutí na Boha, nebo je uvrhnou do utrpení, neštěstí a malomyslnosti ve snaze zlomit jejich víru a mravní odvalu. Zdá se, že průměrný člověk snáší bez nebezpečí jenom určitou míru blahobytu nebo protivenství.

3. Tragédie

Jaké osobní ztráty musel okusit Job? Job 1,13—19

Není snadné ztroskotat finančně, ale mnohem těžší je prožívat ztrátu svých nejbližších. Děti dokáží být zdrojem útěchy a povzbuzení — ale je to tragédie, když musí zemřít.

Jaké další neštěstí stihlo Joba? Job 2,7

Vředy bývají velmi bolestivé. Kromě toho hyzdí i vzhled. V krajním utrpení opouští Job svůj domov a odchází za město, kam se obvykle vyvážejí odpadky a kde se spalují. Tam sedí v popelu a střepinami si škrábe svědicí

tělo a z ran si vytlačí hnis. Jak úžasný je to obrat. Job, který ještě nedávno žil v hojnosti a přepychu, sedí teď na smetišti. Snad si myslí, že jeho život je už tak zbytečný, jako odpadky kolem něj. Jeho žalostný úděl mu ztěžuje i vlastní žena návrhem, aby se raději vzdal víry v Boha a umřel. Job neviděl důvod své tragédie. My dnes hledíme na něj poodhalenou oponou a poznáváme, že některá neštěstí nejsou následkem našich činů, ale působením odvčkého nepřítele lidstva, který je rád, když lidé ztrácejí víru v Boha.

Nebýt ochranné Boží prozřetelnosti, nebyli bychom bezpečni před útoky satana. Jen na věčnosti pochopíme, do jaké míry jsme byli chráněni před „ohnivými šípy toho nešlechtníka“.

4. První odpovědi

Co odpověděl Job na ztrátu majetku a dětí? Job 1,20—22

Roztržení roucha bylo symbolem hlubokého zármutku. Oholení hlavy naznačovalo, že vlastní, osobní vzhled ho už nezajímá. Job padá na zem a uctívá Boha. Jeho vztah k Bohu je nenarušen. Přichází k Bohu, aby vyjádřil neochvějnost své víry a důvěry. V tom je nám Job jedinečným vzorem, jak bychom se měli zachovat, i kdyby nás postihlo nějaké nepochopitelné neštěstí. Joba ani nenapadlo, aby za tuto situaci obviňoval Boha.

Jak reagovala Jobova žena na utrpení svého muže a jakou dostala odpověď? Job 2,9.10

Jobova žena se neumí smířit s tím, co ji postihlo. Její víra v Boha je otřesena. Svého muže nabádá k tomu, aby „zlořečil Bohu“, přestože ví, že to může znamenat jeho smrt. Jaký je to protiklad k postoji jejího muže! Pro Joba to znamená další možnou ztrátu duchovní opory.

5. Tři „přátelé“

Co řekli tři přátelé k Jobovu utrpení? Job 2,11.12

Okolnosti nám naznačují časový odstup od chvíle, kdy Joba postihlo neštěstí. To nám pomáhá vysvětlit změnu postoje Joba od klidné rezignace z kapitoly 2,10 ke hlubokému znechucení v kapitole 3. Počáteční tragické záahy nezapůsobily na mravní postoj Joba tak silně, jako následující týdny stálého tělesného i duševního utrpení.

Cím vyjadřovali přátelé svou účast na Jobově utrpení? Job 2,13

V tomto bodu vystává základní problém celého příběhu. Jobovi přátelé i Job sám byli vychováni v názoru, že neštěstí je bezpečným úkazem nějakého hříchu. Mlčení těchto tří mužů v přítomnosti Joba umíme pochopit. Velmi těžko mohli obvinit svého přítele z nějaké nepravosti. Dlouhé mlčení přátel je nepříjemné, ale Job je chápe. Ví, že jsou přesvědčeni, že příčinou neštěstí musí být on sám. A tak se tito Jobovi přátelé, kteří ho přišli potěšit, stali jen dalším, snad ještě větším utrpením, které ho postihlo.

6. Stmívá se

Jakými slovy přerušil Job mlčení svých přátel a vyjádřil hloubku svého znepokojení? Job 3,2—7

Básnická podoba těchto slov vyjadřuje nářek i roztrpčení, které za určitých okolností můžeme odpustit, ale ne schvalovat. Nářek nad vlastním utrpením nám zjevuje Joba v křehčí podobě, než by se nám jevil, kdyby nebyl v neštěstí. Job byl duchovní velikán ne snad proto, že by nikdy nebyl propadl malomyslnosti, ale že nakonec vždy našel východisko ze znechucení. Hledáme-li dokonalý vzor neochvějnosti v utrpení, pak nehledme na Joba, ale na Ježíše. Job v utrpení zlořečil dni svého narození; Ježíš však v utrpení řekl: „Vždyť jsem proto přišel k této hodině“.

První rozhovor

Zákl. verš: Job 9,2

To je snad nejdůležitější otázka ve studovaných kapitolách. Vymezený prostor úkolu nám nedovolí komentovat každý verš. Zaměříme se jen na základní Jobovo poselství. Přečtěme si však také verše, které v úkolu uvedeny nejsou.

1. Nesprávná odpověď

Kterou zásadu vyjádřil Elifaz v odpovědi Jobovi? Job 4,7—9

Lidé svedeni satanem hledali u Boha původ smrti a nemoci, které pokládali za viditelný trest za hřích. Tím byla připravena cesta pro zavrnutí Ježíše. Na Toho, který „nesl naše nemoci, vzal na sebe naše bolesti“, se Židé dívali jako na „Bohem ubitého a ztrápeného“ a skrývali před ním svou tvář. Bůh tomu chtěl zabránit určitým naučením. Příběh Joba ukázal, že utrpení působí satan, zatímco Bůh ve svém milosrdenství zasahuje do jeho činnosti. Izrael však toto naučení nepochopil. Zavrnutím Krista se Židé dopustili téhož omylu, který Bůh káral u přátel Jobových.

Jakou „útěchu“ měl Elifaz pro Joba a s jakou sebejistotou ji oznamoval? Job 5,17—19.27

Elifaz a ostatní Jobovi přátelé byli na svou dobu vzdělaní. Došli k závěru, že Bůh dobrotu odmění blahobytem a hřích stihá utrpením. Elifaz a jeho přátelé byli odchovanci této filozofie. Neznamená to, že byli bezbožní. Měli rádi Joba, a proto ho navštěvovali. Upřímně se o něj zajímají a Elifaz mu dal několik velmi dobrých

rad. Jsou lidé, kteří mají nesprávné představy o Bohu, kteří však Boha i své bližní milují. Jako křesťané musíme umět rozlišovat mezi nerozvážnou hlavou a zlým srdcem. Ideálem však zůstává rozvážná hlava s dobrým srdcem.

2. Mýlí se přátelé

Čemu připodobnil Job své těšitele? Job 6,15–21

Job připodobňuje své přátele proudům vod v zimě, když o vodu není nouze, které se však ztrácejí v létě, když je voda nejpotřebnější. Ve východních zemích takové potoky známe. Podobně se chovali tito přátelé k Jobovi v době jeho blahobytu. Jobovo utrpení mělo být zkouškou jejich charakteru.

Co však říká Pán Ježíš o člověku, který v něho věří? Jan 7,38

Ti, kteří nechápu Boží cesty, mohou sice potěšovat, ale bez účinků. Ten, kdo věří v Krista a v jeho slovo, bude svým přátelům zdrojem povzbuzení, rady a posily.

3. Jobova vyzývavost

Jaké vyzývavé otázky vyjádřil Bohu Job ve svém utrpení? Job 7,19–21

Jaké rozpoležení podnítilo tehdy Joba k takové řeči? Job 7,4.5.13.16

Jobova řeč je výkřikem zoufalství. Představuje určitá nebezpečí, která jsou mezi lidmi dodnes: 1. Nebezpečí přílišného zdůrazňování marnosti života. Lidé by si měli pamatovat, jakou hodnotu mají před Bohem. 2. Nebezpečí nebrzděného citového projevu. Job později litoval, že pochyboval neuctivě a unáhleně a prosil netrpělivě. 3. Lidské srdce zaslepené žalem nebo podnícené vášní, má sklon nesprávně si vykládat Boží jednání. Zákeřná zakuklenost staré povahy se někdy projeví i u dobrých lidí. Takový vášnivý výbuch bychom od Joba nečekali.

V životě každého člověka jsou chvíle těžkého zklamání a krajního zmalomyslnění. Pak se nám těžko věří, že Bůh je stále laskavým dobrodincem svých pozemských dětí. Chvíle těžkostí na nás tak doléhá, že se nám zdá smrt lepší než život. V takových chvílích mnozí ztrácejí Boha a propadnou pochybnostem, které končí v nevěře. Kdybychom v takových chvílích měli duchovní zrak, chápali bychom význam Božích opatření, viděli bychom anděly snažící se zachránit nás před námi samými a postavit nás na pevný základ, aby naši bytost pronikla nová víra a nový život.

4. Obhajoba starých tradic

*Co bylo podle mínění Bildada učením starých mudrců?
Job 8,11–13*

Job jistě postřehl nelaskavý tón Bildadovy řeči. Bildad se domníval, že Jobovy děti určitě zhřešily proti Bohu, a proto je stihl zasloužený trest. Takové obvinění Joba velice zasáhlo. Bildad dále říká, že Job trpí za své hříchy. Svoji řeč zakončil ujištěním, že věrného Bůh neopouští. Bildad byl dobrý člověk s mylnými představami. Chtěl sice potěšit Joba, ale dal se unést tradičními názory.

*Co učil Ježíš o vztahu mezi utrpením a hříchem? Luk
13,1–5*

Je přirozené domnívat se, že velké neštěstí je důsledkem množství hříchů. Při tomto posuzování se lidé často dopouštějí omylu. Nežijeme v době posledního soudu. Dobří i zlí lidé žijí spolu a neštěstí stihá všechny. Lidé někdy překročí mez Boží ochrany a pak satan uplatňuje svou moc a Bůh nezasáhne. Job byl těžce zkoušen a jeho přátelé chtěli, aby uznal, že jeho utrpení je následkem hříchu a aby si uvědomil, že je odsouzen. V jejich očích byl Job velkým hříšníkem, ale Pán je za jejich smýšlení pokáral.

5. Boží moc a Jobova slabost

Co říká Job o Bohu a o sobě? Job 9,19.20

Z tohoto protikladu mezi vlastní slabostí a Boží mocí se Joba zmocňuje pocit beznaděje a zmatku. V domnění, že už nemá jiného východiska, říká: „On přec není jako já, abych mu odpovídal, abychom v soud vešli spolu. Není mezi námi rozhodčího, jenž by vložil ruku na nás oba.“ (Job 9,32.33)

Jak může pomoci Pán Ježíš v podobné tísní, v které se nacházel Job? Žid 2,17.18; 1 Tim 2,5

Job si v rozhovoru s Bohem uvědomuje, že nemá rozhodčího, ke kterému by se mohl odvolat. Domnívá se, že spor mezi ním a Bohem by mohl být vyvážen jen za předpokladu: 1. Kdyby se Bůh zřekl všech božských vlastností a stal se člověkem; 2. kdyby se našel rozhodčí, který by spor rozhodl. Job se však domníval, že žádná z těchto podmínek není reálná. Evangelium však splňuje obě podmínky: ten, který o sobě řekl „Já jsem“, je prostředníkem mezi Bohem a člověkem a spojuje oba. Ježíše Krista si přitom nemusíme představovat jako prostředníka sporu mezi člověkem a Bohem, ale on je Ten, který Boha představuje člověku, Ten, skrze kterého člověk může Boha pochopit a přistupovat k němu (viz Žid 2,17.18).

6. Potřeba pokání

Jakou radu dává Jobovi Zofar? Job 11,13.14

Jaké by to mělo následky podle Zofarova názoru, kdyby Job činil pokání? Job 11,15–20

Z řeči Zofarovy cítíme ještě větší nedostatek soucitu, ušlechtilosti a ohleduplnosti, než u obou ostatních přátel. Jobovo popírání vlastní viny a jeho obžaloba namířená proti Bohu, vyvolávají prudký výbuch Zofarova nesouhlasu.

Na světě je sice hodně bezbožnosti, ale všechno utrpení

není výsledkem zvráceného způsobu života. Job je nám představen jako člověk, který je s Božím souhlasem zkoušen od satana. Jeho přátelé ho přišli potěšit, ale za utrpení činili odpovědný Jobův způsob života. Job se bránil tím, že ho obviňují před Bohem a nemoc pokládají za Boží trest, nejen že ho podrobují tvrdé zkoušce, ale i Boha představují v nesprávném světle. Job se neuchýlil od své věrnosti a Bůh požehnal svého věrného svědka.

4. úkol — dne 24. července 1982

Druhý rozhovor

Zákl. verš: Job 19,25—27

Obsahem dnešního úkolu je Jobův rozhovor s přáteli z kapitol 12—20. Mnohé z toho, co je obsahem těchto kapitol, je opakováním toho, co už tři přátelé řekli. Nepřinášejí nic nového, opakují jen mylné tradiční názory své doby. Jobovy výroky jsou jiné. Z hlubokého zmalomyslnění se Job povznesl k Božímu milosrdenství a jeho spásné moci. Tento duchovní pokrok byl pomalý a bolestivý. Všimněme si některých náznaků svítání z temné noci Jobova utrpení. Pamatujme však, že Job neměl ani nejmenší potuchy o příčinách svého utrpení. Nevěděl nic o rozhovoru mezi Bohem a satanem. Netušil, že je zkušebním případem před celým vesmírem, aby se ukázalo, zda někdo slouží Bohu skutečně jen z víry a z lásky.

Pamatujme také, že Joba nemůžeme posuzovat na základě jeho počátečního zmalomyslnění. Bůh hodnotil Joba v těch zkušebních měsících úzkostí nikoli na základě jeho otázek a reptání, ale na základě toho, čím bude, když nakonec temná noc utrpení pomine. Bůh vidí své věrné

nejen jací jsou, ale i jací budou. On je jako rodiče, kteří v nedospělém dítěti vidí budoucího dospělého muže nebo ženu — s tím rozdílem, že Boží předvídání je přesné a úplné.

1. Boží svrchovanost

V čem vidí Job rozdíl mezi Boží mocí a nedospělostí člověka? Job 12,12—14.17—21

Job staví do protikladu tradici lidí s moudrostí a mocí Boží. V předešlé kapitole se Zofar ptá: „Dokážeš vystihnout Boha?“ Dvanáctá kapitola je v určitém smyslu odpovědí na tuto otázku. Job uznává Boha za vládce a Pána všeho.

Jak dalece projevil Job svou důvěru v Boha? Jak 13,15.16

Jobovo rozeznání Boží moci bylo chvályhodné. Bude ji však muset ještě doplnit poznáním Boží lásky. Svět je obklopen temnotou nevědomosti o Bohu. Ztracení lidé neznají jeho charakter. Je nepochopen a falešně vykládán. Je načase zvěstovat Boží poselství, které má osvěcující vliv a spásnou moc. Je třeba lidí seznamovat s jeho povahou. Temnotu musí prozářit světlo jeho slávy, jeho dobroty, milosrdenství a pravdy.

2. Problém smrti

V čem hledal Job úlevu ve svém velkém soužení? Job 14,10—13

Job se ve své řeči několikrát zmiňuje o jistotě jisté smrti (Job 17,1.13). Ve svém velkém soužení hleděl na smrt jako na úlevu. Zkoumá význam smrti, jako když se člověk pomocí orientační příručky seznamuje s krajinou, kterou hodlá navštívit.

Na co spoléhal Job v případě, že by měl zemřít? Job 14,13—15

Podle některých kritiků Starý zákon nemá poselství o vzkříšení a věčném životě. Je sice pravda, že ve Starém zákoně věčný život není tak zdůrazňován jako v Novém, ale pravdou je i to, že určité záblesky věčnosti prosvěcující lidskou nejistotu ohledně budoucnosti, zde jsou. Job 14. kap. je takovým „výhledem“ přes vysoký plot, který nám brání jasně vidět do budoucna. Job nemluví mnoho, ale to stačí, abychom věděli, že určité poznání o tom má.

3. Důvěra v tradici

Jak reaguje Elifaz na Jobovo vyznání víry? Job 15,7–10 (viz též v.17.18)

Zde už musíme přestat mluvit o Jobových třech přátelích, protože se mu stali odpůrci. Nejsou to však nepřátelé, protože ještě stále chtějí pomoci svému bývalému příteli. Jobovi však situaci nijak neulehčili. Kdo zná palestinský východní vítr a ví, jaké mínění o něm měli předkové, tomu neunikne Elifazův posměšný tón vůči Jobovi. Říká: „Může moudrý člověk naplnit si břicho od východu?“ Tento ironický výrok znamená víc než jen prázdnou řeč. Je v ní cítit žár horkého vzduchu prosáklého prachem a pískem. Elifaz vyčítá Jobovi, že svou řečí ospravedlňuje své hříchy. I když je Job přesvědčen o své nevině, jeho přátelé ho nepřestávají podezírat z viny.

Jak reaguje Job na „útěchu“ svých přátel? Job 16,2.3

Jobovi zdánliví přátelé byli ubohými těžiteli, kteří mu utrpení jenom znesnadňovali a ztěžovali, protože nebyl vinen, jak si mysleli. Místo, aby mu zmírnili bolest, tvrdými slovy kritiky jeho utrpení jenom zvětšovali.

4. Prázdná slova proti upřimné účasti

Co přinášeli přátelé místo toho, co Job potřeboval? Job 16,1–6

Job po celé týdny slyšel příval slov, ale skutečný lék pro své tělo ani pro svou duši v nich nenašel. Trpěl dál. I my žijeme podobně v záplavě slov. Naše ušní bubínky jsou někdy slovy přímo bombardovány.

Jaká slova pomáhají lidem ke spáse? Jan 17,17; Ef 4,15

Většině slov, která slyšíme, schází jedna přísada: láska. Bez ní i projevy některých lidí znějí tvrdě a nepřijatelně.

5. Prostředník

Na co Job bezvýhradně spoléhal? Job 16,19; 19,25

Oba tyto výroky ukazují, jak Job stoupá od zoufalství k důvěře a naději. Z malomyslnosti se Job povznese k výšinám důvěry v milosrdenství Boží. Hebrejský výraz *go'el* znamená „Vykupitel“. Vztahuje se na Boha v tom smyslu, že on je obhájcem práv lidí a vysvoboditelem těch, kteří se dostali pod nadvládu někoho jiného.

Job už vyjádřil svou touhu mít nějakého svého rozhodčího, který by byl prostředníkem mezi ním a Bohem. V kap. 16,19 vyjádřil své přesvědčení, že jeho svědek je na nebesích. V téže kapitole touží po obhájci, který by se ho zastal u Boha. V 17. kap. volá k Bohu, aby mu byl zárukou. Když v Bohu rozpoznal Prostředníka, Svědka, Obhájce a Záruku, je logické, že v Bohu poznal i svého Vykupitele. Tento text je jedním z těch starozákonních výroků, kde se Bůh zjevuje jako vykupitel člověka. Je to tak hluboká pravda, která byla lidem plně zjevena v osobě a poslání Ježíše Krista.

Kdy měl Job podle svého vyznání uvidět svého Vykupitele? Job 19,25—27

Job udělal obrovský krok vpřed, když si uvědomil, že v nebi je někdo, který ho čeká a na kterého se může obrátit v poslední den. Nechápal plný význam tohoto evangelia, ale přece jen poznal záblesk Toho, který ho najde i v hrobě.

6. Výkřik úzkosti

Jak popisuje Job hloubku své opuštěnosti? Job 19,13–20

Poslední část druhého rozhovoru obsahuje: 1. Bildadovu druhou řeč, v které popisuje ubohost a zkázu bezbožných; 2. Jobovu druhou odpověď Bildadovi, ve které líčí znovu svoje utrpení, prosí o soucit a vyznává svou důvěru ve Vykupitele; 3. Zofarův druhý projev, který znovu připomíná bídu a zkázu bezbožných.

Job se cítí opuštěn od Boha i od lidí. Skutečně na něj doléhá osamělost z Golgoty. Stal se i ve vlastním domě cizincem. Jakoby ho nějaká zeď oddělovala od těch, kteří mu měli být nejbližší.

O co prosí své přátele? Job 19,21.22

Tato naléhavá prosba o porozumění se nikterak nedotkla Zofara, posledního řečníka tohoto rozhovoru. Pro trpícího Joba neměl vlastně žádný z jeho přátel soucitného slova. Proč? Soucit zabíjí nesprávná teologie. Soucit nebo slitování patří k podstatným vlastnostem Boha a jeho věrných následovníků. Bůh chce, abychom se vzájemně milovali jako bratři. Chce, abychom měli soucit a byli srdeční.

5. úkol — dne 31. července 1982

Třetí rozhovor

Zákl. verš: Job 21, 14.15

Do třetího rozhovoru patří kapitoly 21–31. Jsou v nich zahrnuty: 1. Jobův první projev: Zastává názor, že bezbožným se někdy vede dobře. 2. Projev Elifazův: Naléhá na Joba, aby činil pokání. 3. Jobův druhý projev: Vyjadřuje touhu, aby se mohl ukázat před Bohem. 4. Bildadův

Job po celé týdny slyšel příval slov, ale skutečný lék pro své tělo ani pro svou duši v nich nenašel. Trpěl dál. I my žijeme podobně v záplavě slov. Naše ušní bubínky jsou někdy slovy přímo bombardovány.

Jaká slova pomáhají lidem ke spáse? Jan 17,17; Ef 4,15

Většině slov, která slyšíme, schází jedna přísada: láska. Bez ní i projevy některých lidí znějí tvrdě a nepřijatelně.

5. Prostředník

Na co Job bezvýhradně spoléhal? Job 16,19; 19,25

Oba tyto výroky ukazují, jak Job stoupá od zoufalství k důvěře a naději. Z malomyslnosti se Job povznese k výšinám důvěry v milosrdenství Boží. Hebrejský výraz *go'el* znamená „Vykupitel“. Vztahuje se na Boha v tom smyslu, že on je obhájcem práv lidí a vysvoboditelem těch, kteří se dostali pod nadvládu někoho jiného.

Job už vyjádřil svou touhu mít nějakého svého rozhodčího, který by byl prostředníkem mezi ním a Bohem. V kap. 16,19 vyjádřil své přesvědčení, že jeho svědek je na nebesích. V téže kapitole touží po obhájci, který by se ho zastal u Boha. V 17. kap. volá k Bohu, aby mu byl zárukou. Když v Bohu rozpoznal Prostředníka, Svědka, Obhájce a Záruku, je logické, že v Bohu poznal i svého Vykupitele. Tento text je jedním z těch starozákonních výroků, kde se Bůh zjevuje jako vykupitel člověka. Je to tak hluboká pravda, která byla lidem plně zjevena v osobě a poslání Ježíše Krista.

Kdy měl Job podle svého vyznání uvidět svého Vykupitele? Job 19,25—27

Job udělal obrovský krok vpřed, když si uvědomil, že v nebi je někdo, který ho čeká a na kterého se může obrátit v poslední den. Nechápal plný význam tohoto evangelia, ale přece jen poznal záblesk Toho, který ho najde i v hrobě.

6. Výkřik úzkosti

Jak popisuje Job hloubku své opuštěnosti? Job 19,13–20

Poslední část druhého rozhovoru obsahuje: 1. Bildadovu druhou řeč, v které popisuje ubohost a zkázu bezbožných; 2. Jobovu druhou odpověď Bildadovi, ve které líčí znovu svoje utrpení, prosí o soucit a vyznává svou důvěru ve Vykupitele; 3. Zofarův druhý projev, který znovu připomíná bídu a zkázu bezbožných.

Job se cítí opuštěn od Boha i od lidí. Skutečně na něj doléhá osamělost z Golgoty. Stal se i ve vlastním domě cizincem. Jakoby ho nějaká zeď oddělovala od těch, kteří mu měli být nejbližší.

O co prosí své přátele? Job 19,21.22

Tato naléhavá prosba o porozumění se nikterak nedotkla Zofara, posledního řečníka tohoto rozhovoru. Pro trpícího Joba neměl vlastně žádný z jeho přátel soucitného slova. Proč? Soucit zabíjí nesprávná teologie. Soucit nebo sliťování patří k podstatným vlastnostem Boha a jeho věrných následovníků. Bůh chce, abychom se vzájemně milovali jako bratři. Chce, abychom měli soucit a byli srdeční.

5. úkol — dne 31. července 1982

Třetí rozhovor

Zákl. verš: Job 21, 14.15

Do třetího rozhovoru patří kapitoly 21–31. Jsou v nich zahrnuty: 1. Jobův první projev: Zastává názor, že bezbožným se někdy vede dobře. 2. Projev Elifazův: Naléhá na Joba, aby činil pokání. 3. Jobův druhý projev: Vyjadřuje touhu, aby se mohl ukázat před Bohem. 4. Bildadův

projev: Tvrdí v něm, že člověk nemůže být ospravedlněn před Bohem. 5. Jobův třetí a nejdelší projev: Znovu uvažuje o své zkušenosti a zastává se své nevinny.

V dnešním úkole budeme uvažovat o některých významných bodech kapitol 21–27. Moderní člověk někdy připouští, že Bůh existuje, ale chce žít tak, jakoby neexistoval. Podobá se v tom malému dítěti, které se modlí: „Pane Bože, prosím tě, nebuď stále u mne.“ Dnešní člověk nechce být veden Bohem. V modlitbě nic nevidí. Na všechno si chce stačit sám. Job se o nich vyjádřil: „Nechť jsou mi vzdáleny záměry svévolníků.“ (Job 21,16)

V základních verších je také vyjádřeno Jobovo spolehnutí se na Boha. Ve svém znechucení mohl naříkat a pochybovat, ale jeho základní věrnost zůstala nedotknutá. Je důležité, abychom v životě rozlišovali mezi měnícími se náladami, které jsou odrazem měnících se okolností a základní linií, která v různostech života zůstává pevná.

1. Slyšte dobře!

O co žádá Job své přátele? Job 21,1–3

Podobně volá dnes velmi mnoho lidí. Většina z nás jsme hotovi mluvit. Máme odpovědi, řešení a mnohé návrhy. Nezvládli jsme však umění naslouchat. Trpící lidé dnes, právě tak jako v dobách Joba, touží po soucitné pozornosti přátel. Slova nebývají jedinou odpovědí — účast se dá někdy lépe vyjádřit pozorným uchem než pohotovým jazykem.

Mnozí lidé touží po přátelském soucitu. Proto svůj život bychom měli posvětit k blahu a štěstí druhých, tak jak to dělal Spasitel. Měli bychom zapomínat na sebe a využívat příležitostí, kdy můžeme potěšit lidi a ulehčit jim v jejich zármutku nepatrnými činy lásky. Malé pozornosti přispívají k životnímu štěstí. Zanedbáváme-li tyto maličkosti, zármutek lidí se zvětšuje.

2. Proč se bezbožným daří?

K jakému názoru dospěl Job porovnáním vlastního utrpení se zkušenostmi bezbožných? Job 21,7–13.

Jobovy názory na blaho bezbožných neodpovídají životní filozofii jeho přátel. Pokládali totiž blahobyť za důkaz Boží přízně. Job ze zkušenosti dospěl k přesvědčení, že jsou to bezbožníci, kterým se často vede dobře.

Jaký problém trápil žalmistu při pohledu na bezbožné? Žalm 73,2–12.16

Žalmista si vážil Boží štědrosti vůči vyvolenému lidu, ale bylo mu též jasné, že blahobyť není výsadou jen lidí dobrých. Celý problém se mu vyjasnil, když vešel do Boží svatyně a uvědomil si konec bezbožných. Žalmista vidí nejen vnější blahobyť bezbožných, ale i jejich vnitřní rozervanost, nespokojenost a konečný soud.

3. Zbytečná rada

Jakou dobrou, ale nemístnou radu dal Elifaz Jobovi? Job 22,21–26

Elifaz byl přesvědčen, že Job je hříšník zcela nesmířený s Bohem. Jeho výzva je pěkná, ale nesprávně použita. Kolik dobrých rad se mine cílem. Někdy si jako Elifaz myslíme, že dobře chápeme těžkosti druhého člověka, zatímco ve skutečnosti neznáme pohnutky a pozadí jeho chování.

V jakém duchu by si měli křesťané vzájemně radit? Gal 6,1

S. Whiteová dala jistě osobě tuto radu: „Mnozí potřebují náš soucit a radu; ne však onen soucit, při kterém vyniká dárce a ztrácí se příjemce. Pohled a tón hlasu má provázet rozvážná ohleduplnost a uctivá láska. Ve svém srdci potřebuješ zjemňující lásku Kristovu, která se bude projevat ve všech tvých činech mezi lidmi, na které můžeš mít vliv.“

4. Oživená důvěra

Jak se Job choval v Boží zkoušce? Job 23,10

To je jeden ze základních veršů celé knihy. Job věřil, že Bůh zná jeho život a že ho vede cílevědomě. Začínal chápat, že je zkoušen. Ještě stále nepoznal satanovu vyzývavost. Když poznává, že je zkoušen, přceje si, aby ze zkoušek vyšel jako čisté zlato z pece.

Job dospěl k názoru, že jeho utrpení pochází od Boha. Dosud v něm nepostřehl satanovu účast. Proto je jeho víra o to pozoruhodnější. Do určité míry má pravdu, když se domnívá, že o rozsahu jeho utrpení rozhoduje Bůh. Bůh však nemusí být přímým původcem tísnivé situace člověka. Ta může pocházet od zlomyslných lidí nebo z jiných nepostižitelných příčin, ale v mezích, které připouští Bůh. Job v tomto verši poprvé vyjádřil takový názor. Dosud ho trápil problém utrpení. Neuměl dobře oponovat tradičnímu názoru, podle kterého je utrpení zasloužený trest za hřích. Zkušenosti a pozorování mu však naznačovaly, že tento názor je nesprávný, ale dosud za něj neměl názor jiný. Teď však dospívá k představě určitého záměru utrpení. Bůh zkouší svého služebníka, ne aby ho potrestal, ale proto, že si ho váží.

*Jaký je záměr utrpení u věřících podle apoštola Petra?
1 Petr 1,6.7*

5. Cena člověka

*Jakou cenu podle Bildada má člověk před Bohem?
Job 25,4—6*

Podle stručných závěrečných slov Bildada, člověk má před Bohem velmi malou cenu. Ze souvislosti jeho otázky vyplývá důraz na Boží velikost. Kniha Jobova je jednou z největších biblických spisů, připomínajících nepátrnost člověka (viz 4,18.19; 15,14; 22,2).

Na základě kterých skutečností se člověku běžně nepřisuzuje velká hodnota? Žalm 144,3.4; Řim 3,10—12

Zdá se nám nerozumné, aby Pán vesmíru věnoval příliš pozornosti stvoření, jehož život je poměrně krátký a které se rozhodlo jít vlastní hříšnou cestou bez ohledu na Boha. Skutečností však je, že Bůh ve své nekonečné lásce a milosrdenství nezapomíná ani na toho nejmenšího ze svých tvorů. Člověk byl stvořen k obrazu Božímu, a proto se jeho hodnota nesmí podceňovat (Žalm 8,5).

6. Čisté svědomí

O čem je Job nauzdory všemu utrpení skálopevně přesvědčen? Job 27, 1–6

To je jediné místo, kde se Job dovolává Boha za svědka. Považuje to za nutné vzhledem ke svým přátelům.

Kdy bude mít křesťan čisté svědomí? Žid 9,14

Ve světě, ve kterém lidi ovládá zločinnost a zvrácená móda, by měli mít křesťané čestný charakter a potřebnou míru zdravého lidského úsudku. Pak by mnohá zasmušilá tvář zářila novou radostí.

6. úkol — dne 5. srpna 1982

Pravá moudrost

Zákl. verš: Job 28,28

Dvacátá osmá kapitola knihy Jobovy patří k nejstarším a nejkrásnějším přírodopisným záznamům. Je také jedním z největších básnických projevů v celé literatuře. Tato kapitola je i meditací. Jejím záměrem jako by bylo ukázat, že člověk má přijmout Boží vedení, i když mu nerozumí. Job naznačuje, že člověk dospěl v přírodě k mno-

hým objevům, ale pravou moudrost najde jen v bázni před Bohem. Mnohé projevy této kapitoly jsou odrazem dávných způsobů bádání. Těžba mědi a její zpracování na Sinajském poloostrově a na svazích Libanonu bylo známo odedávna. Autor Jobovy knihy znal i těžbu zlata a jeho zpracování.

Kapitola nám chce poukázat na svrchovanou moudrost Boží, kterou Bůh dosud udržuje celý vesmír a vedle které je lidská moudrost takřka ničím. Jobova kniha líčí dva druhy moudrosti: první moudrost pochází z tradice a jejími zástupci jsou Jobovi přátelé. Druhá je moudrost Boží. Význam tohoto slova vyplývá z textové souvislosti. V kapitole 28 se zračí snaha vylíčit pravou povahu a zdroj Boží moudrosti.

1. Pramen moudrosti

Které vlastnosti připisuje Job Bohu? Job 12,13

V uvedeném verši Job uznává, že u Boha je moudrost. Bůh umí pravou věc udělat v pravý čas, pravým způsobem a na pravém místě. Boží dobrota je Jobovi dosud určitým otazníkem. Jak může být Bůh dobrý a zdánlivě si počínat libovolně? (viz v. 12—22).

Není pochyb o tom, že Bůh může udělat to, co chce, ale chápeme vždy, co dělá a proč to dělá? To nám zůstává záhadou. Nechápeme vždy, proč Bůh někdy dělá jinak, než co lidé pokládají za moudré a vhodné. Boží záměr nikdo nepřekazí. Bůh jde vlastní cestou v tom, co podniká. Proč se nám to však jeví jako protikladné? Ve snaze vše to pochopit Job nakonec ví, kde má hledat správnou odpověď.

Jak má křesťan hledat moudrost? Jak 1,5

Na tom, že se ptáme, není nic nesprávného. Nebezpečné je jít k nesprávným zdrojům poučení. Moudrost je dosažitelná tomu, kdo ji hledá u Boha. Kdo setrvává svévolně v temnotě, v otázkách týkajících se Božích plánů a činů, nebude se moci na nic vmlouvat.

2. Bázeň Boží

Co je podle Joba pravá moudrost? Job 28,28

Slovo „bázeň se v Písmu vyskytuje víckrát a znamená uctivý odstup člověka před majestátem, mocí a postavením svého Tvůrce. Může tedy znamenat úctu, respekt, bázeň, strach a podle okolností i úctu s pocitem hrůzy, která se může smrtelníka zmocnit v bezprostřední blízkosti Boha nebo andělů (Žid 12,21; Soud 6,22.23; Luk 1,12.13). Taková „bázeň Hospodinova“ je velice chvályhodná, nazývá se „moudrostí“ a „počátkem moudrosti“, je vlastně úctou vůči Bohu. Je to takový druh úcty, který v nás působí hluboký respekt před jeho slovem, vůči jeho příbytku i vůči jeho oddělenému dni. Tato úcta je tak důležitá, že když lidé zavrhnou bázeň Boží, nemívají už daleko k nečestnosti a k nepoctivosti.

Jaký zvláštní význam má „bázeň Hospodinova“ v posledních dnech? Zjev 14,7

První anděl vyzývá lidi, aby se „báli Boha a vzdali mu čest“ a uctívali ho jako Stvořitele nebe a země. Aby to mohli dělat, musí poslouchat jeho zákon. V Písmu čteme: „Boha se boj a jeho přikázání zachovávej, na tom u člověka všechno závisí“ (Kaz 12,13). Bez poslušnosti vůči Božím přikázáním nemůže být Bohu příjemná žádná bohoslužba.

Povinnost uctívat Boha vyplývá ze skutečnosti, že Bůh je Stvořitel a že jemu všechno stvoření děkuje za svou existenci. Kdekoli se v Písmu uvádí, že Bůh má nárok na úctu a uctívání před pohanskými bohy, všude tam se uvádějí důkazy jeho tvůrčí moci.

3. Vyhni se zlu

Co nutně doprovází bázeň Boží? Job 28,28; Přísł 3,7

Bát se Hospodina není dobře možné člověku, který setrvává v hříchu. Setrvávat v hříchu znamená zjevně po-

hrdat Bohem a jeho slovem. Jestli se ke hřichu obrátíme zády, projevujeme úctu Bohu, protože odporujeme tomu, čemu odporuje i Bůh — hřichu.

Jak měl Izrael ukázat sousedním národům, že je moudrým a chápavým lidem? 5 Moj 4,5.6

Boží přikázání nespočívají na svévolných požadavcích. Představují vysoké mravní normy, které slouží blahu národa. Jestliže nějaké náboženství vyzdvihuje mravní požadavky, pak je to náboženství, které si můžeme vážit a ctít. Jednou z charakteristik křesťanství je, že je etickým, tj. mravním náboženstvím. Podobně se tím vyznačoval i judaismus. Mnohá jiná náboženství žila jen z tradic a obřadnictví bez toho, že by od svých přívrženců očekávala vysoké mravní úsilí.

Co je měřítkem skutečné velikosti podle Nového zákona? Mat 5,19 (srovnej s Mat 20,26—28)

Lidé v zájmu nějaké své záliby dokáží přestoupit i Boží přikázání. Pán Ježíš však neschvaluje přestupování Božího zákona. Naopak, zvelebil zákon do té míry, že bylo jasné, že člověk z vlastní síly nedokáže zachovat zákon Boží. Nemáme se snažit usnadňovat si Boží požadavky, ani ospravedlňovat hřích, ale poukazovat na Toho, z jehož milosti můžeme zákon zachovat. V této souvislosti uvažujeme o textu Tit 2,11—14.

4. Výsledky moudrosti

Co je potřebné k dosažení moudrosti? Přísl 2,3—5

Poznání a moudrost nemůžeme získat bez uvědomělého a vytrvalého úsilí. Život je složitý a na otázky člověka nebývá jednoduchá odpověď. Na problémy života už bylo navrženo mnoho řešení, která nám podávají lidé učení, filozofové i náboženští činitelé. Člověk však potřebuje p r a v o u odpověď, která pochází od Boha.

Jaké jsou výsledky získávání nebeské moudrosti?

a) Věřící poznává, co je správné, spravedlivé a dobré (Přísl. 2,9), to znamená, že člověk se na křížovatkách života bude umět správně rozhodovat. Toto poznání potřebujeme v životě osobním i rodinném, ve sboru, na pracovišti a v ostatních mezilidských vztazích. Toto poznání přichází od Boha (v. 6—8).

b) Člověk se vyhne cestám lidí zlých (v. 12), které vedou lidi do nepravosti a zármutku.

c) Člověk bude vysvobozen od nemravných myšlenek, slov i činů (v. 16) a odolá jejich pokušením.

d) Člověk zakotví ve společnosti dobrých lidí a bude se těšit z dlouhého a požehnaného života (v. 20).

5. Nedocenená moudrost

Proč bývá moudrý člověk často podceňován? Kaz 9,14—16

Podobenství nás chce poučit, že moudří lidé nebývají vždy dostatečně oceněni. Moudrý muž z tohoto podobenství nebyl oceněn pro svou chudobu. Ani přátelé Joba nepoznali jeho moudrost pro jeho neštěstí, které neprávem pokládali za trest od Boha. Lidé nebývají hodnoceni podle toho, čím jsou, ale co mají. Pán Ježíš zvěstoval rovnost před Bohem. Za znamení pravé velikosti vyzdvihl službu. Evangelium kázal bohatým i chudým a očekával, že v novém církevním společenství bude rozhodující bratrská láska.

6. Svrchovaná odměna

Jaká odměna je zaslíbena moudrým? Dan 12,3

Moudrými nejsou jenom ti, kteří sami moudrost mají, ale také ti, kteří moudrosti učí jiné. Moudrost si tedy nenecháváme pro sebe, ale dělíme se o ni s jinými.

Souvislost tohoto textu směřuje ke křesťanské naději — k druhému příchodu našeho Pána. Při něm Boží věrní, živí i mrtví, dostanou své dědictví.

Jakou odpověď dostal Šalomoun, když prosil o moudrost a poznání? 1 Král 3,11–14

Moudrost přináší s sebou i ostatní požehnání. Člověk má tedy hledat především moudrost právě tak, jako království Boží a jeho spravedlnost. V dnešní době jsme svědky úžasné exploze poznání zvláště ve vědeckých odvětvích. To však jistě není nejvyšším projevem Boží moudrosti.

7. úkol — dne 14. srpna 1982

Utrpení jako výchovný prostředek

Zákl. verš: Job 33,14–19

Citované texty patří k řeči Jobova přítele Elihu. Byl to mladý muž, kterého neuspokojily ani Jobovy projevy ani řeči jeho přátel. Jeho novým přínosem v diskusi je zdůraznění myšlenky, že utrpení může mít výchovný smysl. Sice se o tom zmínil rovněž Elifaz, ale Elihu ji zdůrazňuje více. Job se toho také dotkl, když řekl, že Bůh „zná moji cestu; ať mne zkouší, vyjdu jako zlato“ (Job 23,10). Ale ani Job nevěnuje této myšlence další pozornost. Připadlo to na Eliha, aby zdůraznil, že utrpení je spíš výchovným prostředkem, než trestem.

1. Hlas mládeže

Proč chce mladý Elihu po všem tom, co už bylo řečeno, vyjádřit také svůj názor? Job 32,6–10.17

Slovo má mládež. Elihu se cítí být povolán korigovat názory starších. Když už dlouho poslouchal, došla mu

trpělivost. Dal najevo, že stáří ještě nemusí znamenat moudrost. S tím by asi všechna dnešní mládež souhlasila. Snad i mnozí starší. Mladý Elihu se nedovede vžít do stáří. Nechápe, že popel a utrpení, úzkosti jeho starých přátel, budou jednou i jeho údělem. Připadá mu zatěžko věřit, že jednoho dne bude právě tak nemoderní, nerozvážený a nerozumný jako oni. Zatím však mluví otevřeně a sebevědomě.

2. Sebejistota mladých

Jak vyjadřuje Elihu sebejistotu mláďi? Job 32,18–20

Jeho řeč prozrazuje příznačné chyby mládeže:

A. Elihu byl příliš sebevědomý: „Má řeč tryská z upřímného srdce, mé rty mluví o poznání vytříbeném“ (Job 33,3); „neboť opravdu má slova nejsou klam; před tebou je člověk dokonalých vědomostí“ (Job 36,4). Sebedůvěra má své místo v životě člověka, ale přílišná důvěra v sebe vede k pýše.

B. Elihu byl příliš kritický k Jobovi (viz Job 34,7–9.34.35). Je velmi lehké kritizovat druhého. Otázkou je, zda by se kritik choval lépe, kdyby byl v položení kritizovaného.

C. Elihu nechápal Boží záměr s Jobem (viz Job 34,10.11.26.27). Elihu se tedy právě tak mýlil, jako jeho starší přátelé.

3. Kdy má mládež pravdu?

Který základní výrok Elihův byl určitě správný? Job 36,15

Elihu měl pravdu, když zdůraznil, že Bůh utrpením poučuje. Mýlil se však v aplikaci této zásady na Joba, protože nechápal okolnosti pozadí Jobova utrpení. Tato situace podtrhuje důležitost Ježíšovy rady: „Nesudte, abyste nebyli souzeni.“ Podobně jako Elihu můžeme správně chápat zásady, ale můžeme se mýlit při uplatňování těch-

to zásad v životě jiných lidí, protože nepronikáme do pozadí a pohnutek člověka.

Která vlastnost předpověděného Mesiáše mohla pomoci všem? Iz 11,3.4

Je příliš lehké posuzovat jiné podle toho, co se projevuje jenom navenek nebo co slyšíme od jiných. Takový úsudek je podezřelý. Díky Bohu, že ani nás nebude Pán takto soudit.

Z kterého starozákonního příkladu poznáváme, že utrpení může být údělem spravedlivých, ale všechno to má poučný záměr? 1 Moj 37,18—36

4. Utrpení jako výchovný prostředek

Co je zaslíbeno trpícím následovníkům Krista? 1 Petr 5,10

K čemu nás utrpení vychovává? 1 Petr 4,1.2.12.13

Petr na základě vlastní zkušenosti poznal výchovný smysl utrpení. V určitém období svého života nechtěl vidět kříž v Kristově díle. Když Spasitel oznámil učedníkům, co musí podstoupit a jaká smrt ho čeká, Petr zvolal: Buď toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát!“ (Mat 16,22) Petrův nesouhlas pramenil z vlastního strachu, který se lekl spoluúčasti na Kristově utrpení. Pro učedníka to bylo trpké poučení. Dlouho nemohl pochopit, že Kristova pozemská cesta vede utrpením a pokořením. Naučil se to až později.

Jak obrazně líčí prorok Hospodina při jeho očišťujícím působení? Mal 3,3.4

Zde je popsán očišťující proces, který provádí Hospodin. Může to připadat člověku velmi tvrdé, ale jen tak lze odstranit nečistotu. Zkoušky jsou zde proto, aby nás více připoutaly k našemu nebeskému Otci poslušností vůči jeho vůli, abychom mu mohli přinášet oběť spravedlnosti.

5. Pavlovo utrpení

Co zakusil Pavel ve svém utrpení a k čemu ho to přivedlo? 2 Kor 4,8—10

Máme zde svědectví křesťana vychovávaného mnohým utrpením. Naučil se snášet různá utrpení, „aby i život Ježíšův byl na nás zjeven“.

Jak poučoval Kristus Pavla o výchovné hodnotě utrpení? 2 Kor 12,7—10

Sláva Božského charakteru se u následovníků Pána Ježíše projeví i v utrpení a ve zkouškách. Boží církve ve světě je různě zkoušena, prochází výchovnou školou Kristovou.

Co bylo tajemstvím Pavlovy schopnosti povznést se nad okolnosti? Fil 4,11—13

Jsmeli povoláni pro Krista procházet třeba i ohnivou pecí zkoušek, bude stát při nás právě tak, jak byl se svými třemi věrnými v Babylóně.

6. Utrpením k poslušnosti

Co čteme o utrpení Pána Ježíše? Žid 5,8.9

Mohla by vzniknout otázka, proč se Pán Ježíš měl naučit poslušnosti. Tuto otázku by nám mohly objasnit dvě myšlenky: a) pokud jde o jeho pozemský život, Kristus se vyvíjel jako jiní lidé. „Ježíš prospíval na duchu i na těle a byl milý Bohu i lidem“. Učil se ověřování zkušenostmi, tak jako se učí jiní. b) Jako Bůh byl Kristus před svým vtělením vševědoucí, ale z vlastní zkušenosti nepoznal problémy, s kterými musí zápasit člověk ve snaze poslouchat Boha. Tím, že se stal člověkem a čelil pokušením života jako člověk, Kristus toto poznání získal. Tím dosáhl jeden z předpokladů křesťanské služby, že totiž velekněz patří k lidské rodině.

V této pravdě spočívá jedno z velkých tajemství evan-

gelia. Ježíš sám přijal utrpení a smrt, tj. obvyklý úděl lidí. Jen tak se mohl s lidmi ztotožnit. Můžeme z tohoto hlediska očekávat, že budeme bez utrpení?

Co učil Pán Ježíš o výchově utrpením? Mat 16,24.25

Ježíšův výrok zdůrazňuje významnou pravdu: ti, kteří přijímají výchovu sebezapřením, utrpením a odvahou pro Krista, „najdou“ svůj život. Celé zástupy lidí hledají smysl života. Zde je odpověď.

8. úkol — dne 21. srpna 1982

Zvykni si chodit s Bohem

Zákl. verš: Job 22,21; 36,26

Kapitola 38—42,6 Jobovy knihy je poeticky velmi krásná. Jobovi se splňuje jeho touha sejít se s Bohem. Toužil poznat důvod svého utrpení a snažil se odhalit Boží obvinění vůči sobě. Chtěl také, aby Bůh obhájil jeho nevinu a jeho duchovní čestnost. Dosáhl toho, jak to vyplývá z verše 42,7. Přátelé byli pokáráni a potvrdila se Jobova bezúhonnost. Jobovi a jeho přátelům Bůh odhaluje panorama stvoření.

Job je proniknut vědomím nesmírné Boží velikosti a jeho tajemstvím. V pokoře si uvědomuje, že je od něho nerozvážné domnívat se, že člověk může proniknout nedostupným tajemstvím Boží vlády ve vesmíru. Na svoje otázky nedostal odpověď. Našel však pokoru. Žalem a utrpením dospěl k poznání Boha nejen v jeho majestátu, ale i v jeho nekonečné lásce. Tím, že Bůh potvrdil jeho čestnost, dosáhl Job duchovního vítězství a vítězné víry.

1. Hlas z vichru

Za jaké okolnosti oslovil Bůh Joba? Job 38,1

Pán Bůh se někdy zjevuje člověku určitým nadpřirozeným způsobem. Tak tomu bylo např. na Sinaji (2 Moj 19,18). Podobně tomu bylo v případě Joba (Job 37,1—4). Čteme zde o blýskání, hromobití, sněhu a dešti (v.6). Při takovýchto projevech mnozí lidé přerušují svou práci a žasnou nad Boží mocí. Lidé poznávají svoji bezmocnost před silami přírody. A ještě bezmocnější jsou před mocí Stvořitele celého vesmíru.

Jak pokáral Ježíš ty, kteří za jeho života předpovídali počasí? Mat 16,1—4

Někteří náboženští vůdcové jsou citliví na přírodní jevy, ale jsou slepí k duchovním problémům. Neuvědomují si vlastní zodpovědnost před Bohem, nepomáhají lidem duchovně.

2. Stvořitel světa

Kterými otázkami zdůraznil Bůh svou velikost v porovnání s nepatrností člověka? Job 38,4—7

Při líčení stvoření světa použil Bůh obrazné řeči, která v době Jobově byla velmi srozumitelná. Mluví se zde např. o „podstavci“ země, o používání měřicí šňůry a o úhelném kameni. To neznamená, že by země měla nějaký podstavec. Obraznou řeč nemůžeme zneužít k tomu, abychom si utvořili falešnou představu o vesmíru.

Kterou pravdu Job znal už dřív, než promluvil Bůh? Job 9,8—10

3. Pán vesmíru

Ze kterých dalších Božích otázek je vidět omezenost Jobových zkušeností? Job 38,31—33

Otázky ukazují nejen na nepatrnost člověka, ale naznačují Boží velikost. Bůh je Pánem vesmíru a svou mocí všechno udržuje. Nic ve vesmíru se neděje bez jeho vědomí. Bůh je zdrojem života, světla a radosti.

Pro které dvě vlastnosti velebí žalmista Boha? Žalm 145,3—8

4. Pán života

Čím znázornil Bůh, že je udržovatelem vesmíru? Job 38,39—41

Boží rozhovor s Jobem se netýká jen oblasti astronomie, geologie a fyziky, ale života vůbec. V Písmu se mnoho mluví o přírodě a vlastnostech života vůbec. Job si má uvědomit moc, moudrost a Boží zájem o své stvoření už proto, že byl v pokušení pochybovat o jeho lásce.

5. Zdroj síly

Na jaký rozdíl mezi Bohem a člověkem ukazují slova u Joba 40,9?

Bezpečnost člověka závisí na Boží síle. To musel poznat i Job, aby vydržel své utrpení, aniž by propadl zoufalství. Musíme být opatrní, abychom člověka nepovyšovali nad Boha. Lidé nás často svedou a zklamou. S bázní a třesením musíme pracovat na svém spasení, ale Bůh působí v nás chtění i skutečné činění. Máme vznešené povolání v Kristu Ježíši. Jsme povoláni konat rozsáhlé dílo v moci a síle Boží, který je zdrojem „věčné síly“.

Co nám říká Písmo o závislosti na Boží síle? Žalm 46,2—4

Žalmista říká, že se nemusíme bát živlů přírody, protože Bůh na všechno stačí. Bez jeho souhlasu se nám nic zlého nemůže stát. Jeremiáš říká, že v Bohu má stálou ochranu a nalézá v něm každou pomoc. Po zni-

čení egyptských armád zpívali Izraelci píseň vítězství, v které děkovali za Boží ochranu. David napomíná lidi, aby svou sílu hledali v Bohu, který je jediným zdrojem skutečné síly. Pavel se modlí za členy efezského sboru, aby byli posílněni na vnitřním duchovním životě.

6. Job odpovídá Bohu

Jak Job čini pokání ve své odpovědi Bohu? Job 42,1–6

Job dosáhl posledního stupně dlouhého žebříku vedoucího ze zoufalství k důvěře. Teď vidí jasněji sebe i Boha.

V Jobově odpovědi Bohu poznáváme:

- A. Job dospěl k poznání Boží svrchovanosti (v.2). Křesťan má vždy vyznávat Boha jako svrchovaného vládce vesmíru.
- B. Job přiznává nevědomost člověka (v.3). Také my si musíme uvědomit nedostatečnost našeho počínání, duchovní krátkozrakost a nechápavost. Jen v pokoře se dostáváme do správného vztahu k Bohu.
- C. Job uznává důležitost osobní zkušenosti (v.5). Poznat Boha je jedním z hlavních cílů našeho náboženství. Z toho pak vyplývá vědomí Božího vedení, důvěra v moudrost a lásku a touha po společenství s Bohem. Tato zkušenost se uskuteční skrze modlitbu, přemýšlením o Božích věcech, při čtení Božího slova a celkovým spoléháním na Boha.

9. úkol — dne 28. srpna 1982

Ospravedlnění Joba

Zákl. verš: Job 42,10

Když se Job modlil za sebe a za ty, kteří mu odporovali, Pán změnil jeho položení. Když cítil touhu po-

moci těm, kteří se mu protivili, bylo pomůženo i jemu. Modleme se nejen za sebe, ale také za ty, kteří nám ubližují. Když se Job modlil, stále ještě seděl „v prachu a popele“. Tělo měl stále ještě pokryto vředy. V uších mu ještě zněly nerozvážné řeči jeho přátel. Bůh se mu sice zjevil, ale nevysvětlil mu důvod jeho utrpení. Nedospěl k řešení problému bolesti. Obnovila se mu však víra v Boha a byl ochoten konat jeho vůli.

V základním verši proniká zásada věčného evangelia vyjádřená ve známé modlitbě Páně: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim.“

1. Boží nespokojenost

Proč nebyl Bůh spokojen s přáteli Joba? Job 42,7

Těmito slovy začíná závěrečná část. Bůh obrací svou pozornost na tři Jobovy přátele a oslovuje Elifaze, který je zřejmě vedoucím této trojice. Pán káral Joba pro jeho nechápavost, ale svůj hněv projevuje vůči jeho přátelům za jejich nerozvážné řeči. Jaký je rozdíl mezi mylnými názory Joba a nesprávnými výroky jeho přátel? Při hlubším pohledu poznáváme, že se Job mýlil, protože trpěl, byl v soužení a dotíralo na něj zoufalství. Byl obětí situace, kterou nechápal. Jeho výroky byly někdy popudlivé, jindy až rouhavé. Naproti tomu si zachoval základní důvěru v Boha. Jeho přátelé však netrpěli jako on. Jejich nesprávné výroky byly výrazem nesprávné filozofie. Tradicí si dali zastínit soucít. Domnívali se, že jejich vlastní představa o Bohu takový tvrdý postoj přímo vyžaduje.

Čím zdůvodňuje Pavel své varování před svodem? Ef 5,6; Kol 2,8

Nesprávné učení vede k nesprávné představě o Bohu a skutečném světě, ve kterém žijeme, a to nás vede do záhuby. Bůh nechce, aby někdo zahynul, a proto každý svod nenávidí.

2. Přímluvná modlitba

Kdo se měl modlit za Jobovy přátele? Job 42,8

Po Jobově přímluvné modlitbě za jeho přátele následovala zápalná oběť na znamení kajícího vyznání. Na Boží pokyn přátelé vyznávali a obětovali. Ale i Job se modlil na Boží pokyn za odpuštění viny svých přátel. Je to stále tatáž Boží láska a totéž Boží milosrdenství, které nás vybízí činit pokání.

Jací musíme být, abychom se mohli účinně modlit? Jak 5,16

Tato Jakubova slova musíme chápat v souvislosti s jeho naučením o modlitbě za nemocné. Jestli má být modlitba účinná, musí ji předcházet smíření s Bohem i vzájemné smíření trpících s těmi, kteří se za ně modlí.

3. Láska rodiny a přátel

Jak se lidé chovali k Jobovi v nové situaci? Job 42,11

Tento verš si zaslouží více pozornosti, než mu obvykle věnujeme. Poznáváme zde, jak rodina i přátelé přispěli k obnově Jobova postavení.

Líčí se zde jakási hostina na počest Joba. Podle zvyku tamější krajiny byli přátelé i příbuzní vzdáleni od Joba během jeho utrpení. Měli obavu, aby zlořečenství nestihlo i je, kdyby člověka trestaného Bohem nějak podpírali. Teď však, když se přesvědčili o Boží přízni k Jobovi, scházejí se v jeho domě při pohostinném stole, aby mu vyjádřili soucit a podpořili ho i hmotně. Tato podpora znamenala skutečný obrat v Jobově položení. Pozdější narození synů a dcer ještě lépe pomohlo zacelit hluboké rány prožitého utrpení.

4. Bůh odškodňuje

Co bylo zdrojem Jobova uzdravení? Job 42,10

Je pozoruhodné, že Bůh Jobovi nahradil nejen to, co ztratil, ale všechno mu nahradil dvojnásob.

V Písmu poznáváme nové aspekty Božího charakteru, ale nic nemůže nahradit život, v kterém se projeví. Právě proto přišel na zem Boží Syn. Když přátelé měli zármutek nad ztrátou někoho milovaného, „Ježíš plakal“. Plakal i nad Jeruzalémem. Takový je Bůh.

Hříšnou ženu neodsoudil, nepohrdl Samaritánkou ani ostatními příslušníky tohoto národa. Bylo mu líto i hladového zástupu, když byli jako stádo bez pastýře. Takové bylo Boží srdce.

Syn Boží byl neochvějným zastáncem práva. Nelekl se vyhrožování farizeů a bez zábran hájil posvátnost chrámu. I takový byl Bůh.

5. Jobovy nejlepší roky

Co čteme o dalekosáhlém požehnání Joba? Job 42,12

Když Hospodin odpověděl Jobovi z vichru, zjevil mu velikost své moci. Když to Job pochopil, zhrozil se nad sebou a činil pokání v prachu a popele. V takové situaci ho mohl Hospodin bohatě požehnat, takže jeho poslední roky byly těmi nejlepšími z celého jeho života.

Jak mohly být Jobovy poslední roky po tak velké ztrátě a takovém utrpení těmi nejlepšími?

- A. Věrností Bohu, rodině a bližním položil už v mládosti pevný základ charakteru.
- B. Jobova kniha je příběhem vítězného duchovního zápasu. Zápas nebyl lehký, ale Job s pomocí Boží zvítězil. Prošel velkou zkouškou.
- C. Utrpením a životními zvraty dospěl k poznání Boha. Nešlo jen o nějakou citovou reakci, ale o hluboké pochopení Boha jako stvořitele, přítele a vykupitele.
- D. Těšil se z velké zkušenosti odpuštění. Bůh nikdy nepustil Joba ani navzdory jeho výrokům zoufalství a obžaloby.

E. Job byl obhájen. Nepochybujeme o tom, že Job své zážitky často opakoval svým sedmi synům a překrásným dcerám. Je docela možné, že tyto děti pomohly zachovat Jobův příběh do té doby, než byl pro budoucnost zachycen písemně.

6. „Tak zemřel Job“

Z čeho poznáváme, že Hospodin Joba velmi miloval? Job 42,16.17

Člověk, který prožíval blízkost hrobu, žil ještě 140 let. Zvadlý život znova rozkvetl, a to ještě krásněji než předtím. Ztracené požehnání mu bylo nečekaně vráceno. Znovu získal rodinu, přátele i dobré jméno. Nad všechna tato požehnání mu zůstala drahá vzpomínka na zkušenost, že se setkal s Bohem a získal poznání mnohem cennější než hmotné statky. Bůh ve své prozřetelnosti uznal za vhodné uchovat tato poučení pro všechno lidstvo, a proto se kniha Jobova zachovala jako jeden z největších duchovních odkazů dávné minulosti. Z Jobovy zkušenosti smíme i dnes čerpat poučení o důvěře v Boha a spolehnutí se na něj.

Jaký záměr sleduje Bůh s člověkem navzdory tomu, že údělem člověka je smrt? Jan 11,25.26

Nad hrobem každého člověka dobrého nebo zlého, který na této zemi žil, by mohl být pravdivý nápis: „Tak zemřel“. Bůh však není původcem smrti. Božím věčným záměrem je, aby všichni, kteří v něj věří, nezahynuli, ale získali věčný život. Job uviděl záblesk světla i skrze hrob. Smíme hledět do budoucna v plném světle evangelia.

V Kristu je život původní, nevypůjčený. „Kdo má Syna, má život“. Kristovo božství je pro věřícího zárukou věčného života.

Tajemství utrpení

Zákl. verš: Řim 8,28

Knihy Jobova nedává úplnou odpověď na problém utrpení. Jobova zkušenost ukazuje, proč a jak trpěl jeden člověk a jak se trpiteli nakonec zjevil sám Bůh a mocně zasáhl. Z toho však nemůžeme vyvozovat, že každý trpí na tom musí být stejně jako Job.

Většina z nás má „bolesti hlavy“ a „bolesti srdce“ vyplývající z běžných okolností života na tomto světě. Nemoci si zapřísahujeme svou nevšimavostí vůči zákonům života a zdraví. Všichni se můžeme stát obětí nehody, virového onemocnění, zklamání, ztrát a mnoha jiných příčin, které působí utrpení.

Z Jobova případu poznáváme Boží lásku k trpícímu a trpělivost s ním. Poznáváme, jak „milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému“. Jobova zkušenost však v mnohém ohledu nebyla příznačná pro každodenní lidský život. Cílem tohoto úkolu je zdůraznit pravdu, že tentýž Bůh, který Jobovi pomohl rozřešit jeho problém, pomůže i nám. Bůh ví o každém druhu tělesného i duševního utrpení. Neslibuje, že nás zde na světě vysvobodí ze všech možných utrpení. Svůj úděl musíme přijmout jako spolutrpitele všech lidí. Nesmíme však zapomínat, že „milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému“.

1. Bůh zná naše utrpení

Jak působilo utrpení Izraele na Hospodina? Iz 63,9

Podle proroka Izaiáše je Bůh úzce spojen se svým lidem, pomáhá mu různým způsobem, někdy ho soudí, ale vždy ho miluje a chce mu to nejlepší.

Pán Ježíš se nikdy nesnažil o pokoj za cenu ústupků.

Jeho srdce oplývalo láskou ke všem lidem, ale nikdy se nesmiřoval s jejich hříchy. Příliš je miloval, než aby mlčel a nevaroval je před cestou záhuby, kterou se ubírali. Laskavé srdce Otcovo cítí každý záchvěv bolesti nebo zármutku. Bůh se ze svého trůnu sklání a slyší volání utlačovaných. Na každou upřímnou prosbu odpovídá: „Zde jsem“. Pozdvihuje zarmoucené a utlačované. V každém našem utrpení trpí s námi. V každém pokušení a soužení nám posílá svého anděla, aby nás vysvobodil.

Jak pomoh! Bůh Izraelcům dostat se z egyptského otroctví? 2 Moj 2,23.24

2. Boží přítomnost

Jakým způsobem může Bůh osvědčit svou moc? Iz 43,2.3

Společenství s Bohem je jedním z témat Písma. Kdo Boha uznává za svého Pána, raduje se z jeho blízkosti ve slunečních dnech svého života, ale v utrpení si bývá zvláště vědom Boží blízkosti. Známá jsou žalmistova slova ze Žalmu 23,4 a Pavlova ze Skut 17,27.28.

Jedním z prorocky označených jmen Pána Ježíše je jméno Immanuel, které znamená „Bůh s námi“. Učení o Duchu svatém nám připomíná Boží přítomnost za všech okolností a v každé situaci. Velmi povzbudivá jsou slova v ep. Židům 13,5: „Nenechám tě, ani tě neopustím“. Křesťan tedy může směle říci: „Pán je můj pomocník, nebudu se báti. Co mi může učinit člověk?“

Jaký význam měl pro Izraelity ohnivý sloup? 2 Moj 13,21.22

Během putování Izraelců po poušti byl jejich stálým průvodcem oblakový sloup ve dne a ohnivý sloup v noci ve všech těžkých situacích, sporech, v odpadnutí a zklamání. Hospodin tím osvědčoval svůj zájem o tento nezralý, odbojný, bezradný a nevděčný lid. Staral se o něj a chránil jej před nepřáteli.

3. Bůh pomáhá a vysvobozuje

Jak Pán chránil svůj vyvolený lid? Ž 33,18—22

Boží příkazy poslouchá nebe i země. Pán ví, co potřebujeme. My vidíme před sebou jen krátký úsek cesty, avšak „není tvora, který by se před Bohem mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.“ (Žid 4,13) Nad zmatky země trůní Bůh, před jeho pohledem je všechno odkryto a ze své věčnosti prikazuje to, co jeho prozřetelnost uzná za nejlepší.

*Jaké ujištění dal apoštol Petr trpícím křesťanům?
1 Petr 3,12—14*

Bolest a utrpení je někdy důsledkem nepřátelství těch, kteří nenávidí Boha a jeho lid. Petr to pocítil ve své době také, ale okusil i Boží záchrannou moc v době pronásledování.

*Proč smíme kdykoliv směle přistupovat k Bohu? Žid
4,14—16*

4. Vzájemná pomoc

*Čím znázornil apoštol Pavel úzký vztah mezi věřícími?
1 Kor 12,26*

K podstatně důležitým úkolům církve patří: a) zvěstovat světu evangelium; b) dbát o pravou bohoslužbu; c) starat se o křesťanské společenství. Toto společenství zahrnuje víc, než jen vzájemně se v sobotu uvidět. Jde o takové společenství, ve kterém když trpí jeden úd, spolu s ním trpí ostatní údy.

Jsmo rádi, že v případě nehody nebo nemoci nezůstáváme bez pomoci v církvi. V kritických chvílích našeho života se smíme spolehnout na útěchu a pomoc společenství věřících. Touto péčí pověřil církev sám Bůh.

Jak definuje apoštol Jakub pravé náboženství? Jak 1,27

5. Odvaha v utrpení

Jak popisuje Pavel svou zkušenost s utrpením? 2 Kor 4,8.9

Křesťan chápe důvod bolesti a utrpení. Ví, že přijde konečné řešení. Utrpením vlastním, jakož i utrpením Božího Syna a jeho lidu se objasnilo, že Bůh skrze člověka pracuje na vykoupení světa a že jiné cesty nebylo. Dále se objasnilo, že v určitém smyslu všechno to nekonečné utrpení člověka je písni vykupovaného světa, dosud sice žalostnou, ale přece hudbou, oznamující něžné a obdivuhodné vyvrcholení převyšující všechno lidské chápání.

Proč má křesťan čelit utrpení odvážně? 2 Kor 2,14

Křesťan také ví, že zlo musí dozrát. Pro věčné blaho celého vesmíru satan musí plně rozvinout své zásady, aby se jeho obvinění Boží vlády projevilo a aby ho všechny stvořené bytosti viděly v pravém světle a aby spravedlnost, Boží milosrdenství a nezměnitelnost Božího zákona obstály nade všechnu pochybnost.

6. Konec utrpení

Jaké zaslíbení platí vykoupěným? Zjev 21,4

Na nové zemi nemůže existovat utrpení. Nebude už více žádných slz, žádných pohřebních průvodů, žádných nářků. Nikdo z obyvatel neřekne: „Jsem nemocen“. Lidu, který tam bydlí, bude odpuštěna nepravost (Iz 33,24).

Z Indie, Afriky, Číny a z mořských ostrovů, z utlačovaných miliónů v tzv. křesťanských zemích stoupají k Bohu výkřiky lidské bídy a zoufalství. Toto volání nebude už dlouho bez odpovědi.

K jakému závěru dospěl Pavel, když porovnával tento život se životem v onom království? Řim 8,18—21

Původce hříchu ve všech dobách se snažil pronásledovat Boží lid. Trápil a usmrcoval věřící, ale oni svou smrtí

zvítězili. Dosvědčili, že moc Boží je větší než satan. Lidé mohou mučit a zabíjet tělo, ale nemohou zničit život, který je skryt s Kristem v Bohu. Lidé sice mohou věznit, ale nemohou spoutat ducha.

Všechno, co nás v Boží prozřetelnosti mátko, bude nám v budoucím světě objasněno. Poznáme, že nekonečná láska nám dávala okoušet zkušenosti zdánlivě tvrdé. Když pochopíme něžnou péči Boží, který působí, aby všechny věci napomáhaly k dobrému, budeme se těšit nevýslovnou radostí a plností slávy.

11. úkol — dne 11. září 1982

Bůh uzdravuje

Zákl. verš: Jak 5,14—16

Jedním z hlavních Jobových problémů byla tělesná nemoc. Čteme: „A satan od Hospodina odešel a ranil Joba od hlavy k patě ošklivými vředy“ (Job 2,7). O svém utrpení Job mluví toto: „Tak se mi dostaly dědictvím daremné měsíce, noci plné trápení se staly mým údělem. Když uléhám, ptám se: kdy už vstanu, a pak zase: kdy se snese večer? Syt jsem toho, na lůžku se převalovat do rozbřesku. Mé tělo je obaleno červy a strupy plnými prachu, kůže mi puká a mokvá“ (Job 7,3—5).

Na jiném místě: „V noci mne bodá v kostech, hlodá mne bolest neutuchající“ (Job 30,17). Job byl jedním z miliónů postižených tělesným utrpením. Na zmírnění lidského utrpení se vynakládá obrovské úsilí, a přece utrpení ztěžuje život lidstvu i nadále. Ježíšova služba přinesla naději trpícím. Jedním z jeho hlavních zájmů bylo uzdravovat nemocné. „A kamkoli vcházel do vesnic, měst

i dvorců, kladli nemocné na tržiště a prosili ho, aby se směli dotknout byť jen trásně jeho roucha. Kdo se ho dotkl, byl uzdraven“ (Mar 6,56).

Učedníci Ježíšovi dostali moc pokračovat v této službě, která měla důležité místo v působení prvotní církve. Uzdravování je jeden z darů Ducha.

Záměrem tohoto úkolu je zamyslet se nad možnostmi Božího uzdravení — uzdravení vírou — a dospět k pochopení této problematiky ve světle Písma. To může být pro dnešní křesťany velmi užitečné.

1. Boží péče

Z čeho vysvitá Boží zvláštní zájem o nás lidi? 1 Moj 1,26; 2,7

Celá otázka Boží působnosti při uzdravování lidského těla spočívá na velké pravdě, že jeho tvůrcem je Bůh. Jestli je člověk jen náhodným produktem působení neosobních sil na této planetě, i jeho tělesné zdraví může nakonec záviset jen od zcela fyzikálních činitelů. Je-li však člověk stvořením Božím, pak je logické věřit, že Bůh má trvalý zájem o dílo svých rukou.

Jaké opatření učinil Bůh pro zdraví člověka?

a) Tělo vybavil účinnými obrannými schopnostmi proti nemocem a poškození. Původci nákaz jsou ničení, rány se hojí, zlomené kosti srůstají. Tělesný organismus je schopen různě se bránit a zabezpečit své přežití.

b) Bůh dává lidem moudrost a rozumnost, aby se lidský život prodloužil a utrpení zmenšila. Miliónům lidí pomohli lékaři, účelná zdravotní zařízení a nemocnice. Člověk má možnost zužitkovat Boží zdroje ve světě a chránit Boží investici do člověka.

c) Bůh stvořil prostředí, v kterém se nalézá vše potřebné pro život a zdraví: Člověk byl obdařen potřebnou inteligencí, kterou má poznávat svůj správný vztah k okolí.

d) Bůh dal člověku dobré důvody, aby toužil žít. Jedním z těchto důvodů je rodina, dalším je smysl pro společenství mezi lidmi. Tím největším důvodem bylo Boží zjevení se lidem.

2. Boží ochota uzdravit

Z kterého daru církvi poznáváme, že Bůh má zájem o tělesné zdraví člověka? 1 Kor 12,28

Je Pán Bůh nevšimavý k uzdravení člověka? Někdy se nám to tak zdá. Je však mnoho důkazů, že Bůh skutečně touží po uzdravení nemocných. Tak např. Boží zájem o uzdravení Izraele naznačuje Boží přání, aby vyvolený lid zůstal zdrav. K podobnému závěru nás vede i velká část Ježíšovy služby. „Dary uzdravování“ jsou v seznamu darů Ducha. To je zase důkazem toho, že zdravé tělo je jedním z Božích záměrů s jeho církví.

Které dva Boží skutky uvádí žalmista společně? Ž 103,3

Žalmista opakuje, co zná ze spisů Mojžíšových. Pán Bůh slíbil Izraelcům, že budou-li zachovávat jeho přikázání, žádná z nemocí, která byla v Egyptě, se jich nedotkne. Všimněme si, že Bůh nejen uzdravuje tělesné nemoci, ale chce uzdravit i raněné srdce a člověka vyléčit z nelásky.

3. Víra a uzdravení

Co je nejdůležitějším prvkem v Božím uzdravení? Jak 5,15

Ježíšova zdravotní služba je příkladem víry. Jeho uzdravující divy můžeme výstižně nazvat jako příklad víry, protože skoro v každém případě je víra v souvislosti s divem uzdravení. Ježíšova slova: „Staň se ti podle tvé vůle“ jsou výrazem, který naznačuje, jakým způsobem používal Ježíš svůj dar uzdravování mezi lidmi.

Kristus je tentýž soucitný lékař i dnes, jakým byl za

svého pozemského působení. V něm je hojivý balzám pro každou nemoc, uzdravující moc pro každou slabost. Jeho dnešní učedníci se mají modlit za nemocné právě tak, jak se modlili jeho první učedníci. Slova z Mar 16,18 jsou právě tak spolehlivá, jako byla za časů apoštolů. Naši dnešní povinností je vírou přivádět nemocné a trpící k Bohu. Měli bychom je učit důvěřovat a věřit v tohoto velkého Lékaře.

Jaký důležitý dar dal Pán Ježíš svým učedníkům? Mat 10,1

4. Láska a uzdravení

Jak odpověděl Pán Ježíš na prosbu dvou nevidomých o uzdravení? Mat 20,30–34

Pán Ježíš je uzdravil, protože je miloval. Jeho srdce bylo plné soucitu a porozumění. To našlo svůj výraz ve skutcích milosrdenství a uzdravení. Všimněme si čtyř nejznámějších případů Ježíšova soucitého přístupu k lidem: 1. plačící lidé (Luk 7,13), 2. malomocný (Mar 1,41), 3. lidé bloudící jako ovce bez pastýře (Mat 9,36) a 4. lidé hladovějící (Mat 15,32).

Jak se měli křesťané chovat k jiným lidem? Zach 7,9; Řim 12,15; 1 Petr 3,8

Ve snaze pomoci jiným měli bychom si s otázkou, zda máme dostatek víry, položit i otázku, zda máme dost lásky.

5. Duchovní zralost a uzdravení

Co je zahrnuto ve slovech apoštola o důležitosti charakteru toho, kdo se modlí? Jak 5,16

Dříve než se začneme modlit, měli bychom důkladně zkoumat vlastní srdce, zda se v něm neskrývá nějaký hřích, který bychom měli litovat, vyznat a opustit. Zde je potřebná hluboká pokora před Bohem a neochvějně

spolehnutí se jedině na zásluhy Kristovy krve. Účinek půstu a modlitby může být zmařen, je-li člověk odcizen Bohu nesprávným počínáním. Nepatrný počet uzdravení mezi křesťany podle rady Jakuba může být náznakem, že jsme ještě nedorostli této zodpovědnosti. Čím víc se lidé přizpůsobí Božím požadavkům modlitby, tím budou jejich prosby účinnější a víc nemocných lidí bude uzdraveno.

6. Dar Ducha

Co je zdrojem daru uzdravování? 1 Kor 12,4.8.9

Duch svatý je podle Písma rádcem, těšitelem a pomocníkem každého křesťana. Bůh — Otec je stvořitel a udržovatel, Bůh — Syn je spasitel a vykupitel.

Dílo Ducha svatého se projevuje v „lásce, radosti, pokoji, trpělivosti, laskavosti, dobrotě, věrnosti, tichosti a sebeovládání“ (Gal 5,22.23).

K těmto vlastnostem, které vytvářejí charakter, Duch svatý ještě připojuje poslání. Toto poslání je naznačeno v darech Ducha, ke kterým patří i dar uzdravování. Schopnost vracet zdraví je dar téhož Ducha svatého, který zase jiným lidem dává moudrost, schopnost zvěstovat, víru, divotvornou moc nebo dar prorocství.

12. úkol — dne 18. září 1982

Proč nejsou někteří uzdraveni?

Zákl. verš: 2 Kor 12,7—9

V některých případech působí Pán svou božskou mocí viditelné uzdravení. Ale všichni nemocní uzdravení ne-

bývají. Mnozí umírají ve víře v Pána Ježíše. Jan na ostrově Patmos dostal příkaz napsat: „Od této chvíle jsou blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou za nimi“ (Zjev 14,13). Z toho vidíme, že jestli se někdo neuzdraví, neměli bychom ho soudit, že neměl dostatek víry.

Jobova zkušenost je výrazným příkladem nevyslyšené modlitby. Job volal: „Kéž přijde, oč žádám, a kéž Bůh dá, v co naději skládám“ (Job 6,8). A při jiné příležitosti: „Volám k tobě o pomoc, a ty mi neodpovídáš, stojím tu, měj pro mne pochopení“ (Job 30,20). Jobův problém spočíval v tom, že nevěděl o pozadí, které nám dnes vysvětluje 1. a 2. kapitola knihy Jobovy.

V Písmu je mnoho případů nevyslyšených modliteb. Mojžíš prosil o možnost vstupu do zaslíbené země, ale zemřel na hoře Nebo, aniž by Pán Bůh jeho prosbu vyslyšel. V národní katastrofě Izraele prorok naříká: „Obestřel ses oblakem, aby modlitba k tobě nepronikla“ (Pláč 3,44). A prorok Abakuk v zoufalství volá: „Jak dlouho již volám a pomoc, Hospodine, a ty neslyšíš“ (Abak 1,2). Apoštol Pavel se třikrát modlil o odstranění tělesné překážky (ostnu v těle), který mu byl zábranou jeho plného misijního rozmachu. Ale po celý zbytek života musel být svědkem, jak se Boží moc dokonává v jeho slabosti. (2 Kor 12,9). Sám Pán Ježíš v Getsemanské zahradě prosil, aby nemusel pít z kalicha utrpení, ale musel ho vypít až do dna.

1. Všeobecnost smrti

Na kterou skutečnost nesmíme zapomínat, když se k Bohu modlíme o uzdravení? Žid 9,27

Nezapomínejme, že pokud jsme zde na světě, musíme počítat se vším, co patří k životu a běhu tohoto světa. Tak jako všichni ostatní lidé, tak i křesťané podléhají nehodám, nemocem a smrti. Až na několik výjimek, o kterých se zmiňuje Písmo, každý člověk, který se na tomto

světě narodil, zemřel nebo zemře. Většina obyvatel naší země onemocněla nějakou nemocí. I když modlitba víry někdy způsobí uzdravení a oddálí smrt, poslední nepřítel lidstva nakonec vždy dostane svou kořist. Boží plán věčného zdraví a věčného života je závislý na vzkříšení k novému životu, a ne na stálém odkládání smrti v životě pozemském.

Pokud víme, všichni ti, které Pán Ježíš nebo apoštolové vzkřísili nebo uzdravili, museli nakonec zemřít. Vzkříšený Lazar později opět zemřel a byl znovu odnesen do hrobu. I Tabita posléze zemřela. Slepému Bartimějovi smrt také nakonec zavřela oči, které mu Pán uzdravil.

Proč křesťané nejsou výjimkou v nemoci a smrti? Když Pán Ježíš přišel na tento svět vykoupit člověka, i on se stal kořistí smrti. Dobrovolně se ztotožnil s celým lidstvem. Jeho následovníci se musí podobně smířit se smrtí, jako všichni ostatní lidé, jinak by k nim neměli náležitý soucit a neuměli by účinně svědčit. Ježíš Kristus trpěl nejen pro člověka, ale trpěl i s člověkem. Křesťané trpí s ostatním světem, ale jejich utrpení je zmírněno nadějí. Křesťané budou trpět a umírat potud, pokud nepřijde jejich Pán. Budou však umírat v naději vzkříšení k věčnému životu.

2. Bůh nejlépe ví

Proč se máme podříditi Božím cestám a neprosazovat své vlastní? Iz 55,8.9

Všichni toužíme po okamžitých odpovědích na svoje modlitby a jsme v pokušení být nespokojeni, když odpověď nepřichází nebo neodpovídá našemu očekávání. Bůh je však příliš moudrý a příliš dobrý, než aby naše prosby vyslyšel vždy tak, jak si to přejeme, a právě tenkrát, když ho o to žádáme. Bůh svou láskou chce překonat všechny naše touhy a představitivost. Jelikož se smíme spolehnout na jeho moudrost a lásku, neměli bychom ho žádat, aby se podřizoval naší vůli. Snažme se poznat jeho

záměr a splnit ho. Naše touhy a zájmy by se měly rozplynout v jeho vůli. Zkoušky víry jsou pro naše blaho. V nich poznáváme, zda naše víra je pravá a upřímná, zda spočívá jen na Božím slovu, nebo je nejistá a nestálá podle okolností.

Všichni nechápou tyto zásady. Mnozí, kteří prosí Pána o uzdravení, se domnívají, že jejich modlitby musí být okamžitě vyslyšeny, jinak že jejich víra není pravá. Proto musíme lidem, kteří jsou zesláblí nemocí, připomínat moudře, aby byli rozvážní. Neměli by zapomínat na povinnost vůči svým přátelům, kteří je mohou přežít. Neměli by ani zanedbávat přírodní prostředky, které jim mohou pomoci k uzdravení.

Jak by se měl křesťan modlit? Mat 6,10

Jaký příklad nám Pán Ježíš dal svou modlitbou, aby se v ní projevila vůle Boží? Mat 26,42

Nejrozumnější je, když všechna svoje přání svěříme našemu vševědoucímu nebeskému Otci a potom se v plné důvěře spoleháme ve všem na něho. Víme, že nás Bůh vyslyší, prosíme-li podle jeho vůle. Prosazovat však vlastní žádosti bez odevzdání se do vůle Boží, není správné. Naše modlitby nemohou být příkazovací, ale přímluvné.

3. Důvěra v Boží vedení

Do jaké míry se o nás Pán Bůh postará? Fil 4,19

Pán Bůh vyslyší naše modlitby ne podle našich přání, ale podle našich skutečných potřeb. Znamená to, že někdy vyslyší naše prosby nad naše očekávání.

Církevní otec Augustin píše o své matce Monice, že se v kostelíku na pobřeží severní Afriky modlila celou noc, aby Bůh nedovolil jejímu synovi odejít do Itálie. Chtěla, aby se Augustin stal křesťanem. Nechtěla ho ztratit z dohledu. Když pod jejím vlivem a působením byl přesto vzdálen od Krista, jaký by asi byl v Itálii, v zemi mravní nevázanosti, přepychu a různých svůdných pokušení? A zatím, co se tak horlivě modlila, aby její syn zůstal doma,

Augustin už pod Boží ochranou se plavil do Itálie. Tam pod vlivem Ambroze se stal křesťanem právě v tom prostředí, před kterým ho modlitby matky chtěly uchránit. Prosbu matky ve způsobu záchrany jejího syna se nesplnila, ale podstata její touhy se uskutečnila. Augustin sám to líčí takto: „Ty, Bože, který jsi v hloubce své rady slyšel podstatu její touhy, nebral jsi ohled na to, oč tenkrát žádala, ale udělal jsi ze mne to, po čem ona vždy toužila.“ Byl by to pro nás všechny smutný svět, kdybychom na naše nerozvážné prosby nedostali často zápornou odpověď.

Proč nemáme v modlitbě svévolně prosazovat naše přání? Řím 8,26.27

Ve svém malém rozhledu někdy nevíme, za co máme prosit. Neznáme ani Boží vůli v každé okolnosti, a proto musíme Bohu důvěřovat, že naše modlitby vyslyší a splní tak, aby to bylo pro blaho všech. Je vlastně dobře, že Pán Bůh pokždě nevyslyší naše prosby, ale udělá pro nás to, co sami pro sebe udělat nemůžeme. Naši prosbu sladí s jeho vůlí.

4. Rozvážné počínání

Za co bychom měli prosit Boha především? Jak 1,5

Nejednou, když prosíme o zdraví, potřebujeme ve skutečnosti moudrost, jak si zdraví uchovat. Bůh je původcem zákonů, jejich přestoupení způsobuje bolest a utrpení. I naše tělo podléhá zákonům příčiny a následku. Jak rozeznáme pravou cestu uzdravení od nepravé?

Pán Bůh varuje před zlehčováním přírodních zákonů. Poučuje nás, že zdraví dosáhneme jen v souladu s těmito zákony. Upozorňuje na léčivou moc slunce, na léčivý účinek správného používání vody, zdůrazňuje význam čistého, čerstvého vzduchu, radí dostatečný pohyb ve volné přírodě, klade důraz na náležitý odpočinek. Prvořadý důraz klade však na správnou výživu, která by odpovídala Božímu stvořitelskému záměru s člověkem.

5. Poučení z utrpení

Jaký užitek můžeme mít z utrpení? 2 Kor 1,3.4

Nejednou poznáváme, jak určité utrpení „změnilo“ některého našeho známého. Nepříjemné ostny v ohni utrpení ohořely, otupily se. Kdo sám prošel zkouškami a utrpením a v zármutku byl potěšen, ten umí soucítit s lidmi v podobných situacích a vést je k nebeskému Otci. Utrpení a zkoušky samy o sobě nevedou lidi k větší podobnosti Kristu, ale spíše je roztrpčují a znechucují. Utrpení však může být požehnáním, když člověk od Boha přijímá milost a sílu, aby je snesl. Takový člověk rozřešil nejtěžší problém života.

Jaký užitek podle apoštola Jakuba můžeme mít z utrpení? Jak 1,2.4

K duchovní zralosti také patří umět úspěšně čelit těžkostem. To nám pomáhá chápat důsledky hříchu, nenávidět ho a pomáhat i jiným v jejich zkouškách. Kdybychom byli zázračně vysvobozeni z každé nemoci, jak bychom pak mohli cítit s trpícími? Jenom když jsme sami okusili bolest, můžeme lépe chápat zkušenosti jiných. Tváří v tvář smrti se člověk učí oceňovat život jako nikdy.

6. Vytrvalost v modlitbě

Jak dlouho se máme modlit za nemocné a trpící? Řim 12,12

Předpokládejme, že nějaký křesťan vážně onemocněl. Bratři a sestry se upřímně modlí za jeho uzdravení. Nemoc však neustupuje, naopak, zhoršuje se čím dál víc. Mají se věřící přestat modlit? Nikoli! Představitelé církve, přátelé nemocného i jeho rodina se mají modlit dál. Mají prosit Boha, aby trpícímu pomáhal a zachoval mu víru. Pokud nemocný žije, je stále možnost Božího zásahu. A kdyby přece jen zemřel, nemají si věřící myslet, že jejich modlitby byly marné.

Jaké vysvětlení dal Ježíš učedníkům, kteří nedokázali vypudit démona z nemocného člověka? Mat 17,19–21

Modlitba je víc než opakování určitých slov. V modlitbě jde o vztah celé bytosti k Bohu, o absolutní důvěru a spolehnutí. Modlitba netrvá na řešení problémů podle vlastních představ, ale na takovém řešení, které přináší čest a slávu Bohu. Pravá modlitba vždy odpovídá vůli Boží.

13. úkol — dne 25. září 1982

Ježíšova utrpení

Zákl. verš: Žid 12,3.4

Jobovo utrpení bylo názorným předobrazem utrpení našeho Spasitele. Jeho zkušenost byla příkladem sporu mezi Kristem a satanem. Z dávného dějinného období máme záznam o člověku, o kterého satan rozpoutal spor. V posledním úkolu tohoto čtvrtletí chceme uvažovat u Trpiteli, kterého byl Job určitým předobrazem.

Situace Kristova i Jobova jsou si velmi podobné. Job seděl v popelu, Kristus visel na kříži. Job snášel bolest a veřejné pohrdání pro svou ošklivou nemoc, Kristus snášel bolest ukřižování. Oba jsou terčem posměchu bezbožných lidí. Job i Kristus byli nesprávně obviňováni na základě svého tělesného utrpení, které jakoby nasvědčovalo, že propadli Božimu soudu. Tak jako v případě Kristova odsouzení a ukřižování i u Joba lidé jákali nad možností tupit člověka vznešeného.

Job se potom modlil za své tři přátele, kteří znásobovali jeho utrpení právě tak, jako my hříšníci zarmocujeme svého Spasitele. Je zde tedy dost důkazů, že Job je předobra-

zem Krista. Job byl do určité míry prostředníkem, Kristus je jediný Prostředník. Jobova ochota prosit za své odpůrce vrcholí jeho projevem věrnosti Bohu. Obžaloby těchto lidí byly jako sůl na jeho rány. Jeho závěrečná modlitba za ně je předobrazem Spasitelovy modlitby z kříže: „Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí“ (Luk 23,34).

V dnešním úkolu budeme uvažovat o Ježíšově utrpení za naše spasení. Kristus opustil nebesa a přišel na zem žít jako člověk. Přišel mezi ty, které sám stvořil, mezi svůj vyvolený lid, který jej zavrhl. V Getsemane vytrpěl odloučenost od svého Otce. Na kříži máme svrchovaný příklad oběti. V srdci se nám rozhostuje láska, když pomyslíme, že Ježíš to všechno vytrpěl pro tvoje i moje spasení. Umýváním nohou a přijímáním chleba a vína u večeře Páně si připomínáme Ježíšovo utrpení za nás.

1. Boží Syn se stal člověkem

Co udělal Bůh, abychom se stali jeho dětmi? Gal 4,4.5

Bůh přinesl oběť, když poslal svého Syna. Syn přinesl oběť, když se stal člověkem. Kristus přinesl dobrovolnou oběť. Mohl zůstat po boku Otcově. Mohl si ponechat slávu nebes a hold andělů. Rozhodl se však, že vrátí žezlo do rukou Otce a že sestoupí z vesmírného trůnu, aby přinesl světlo těm, kteří dlí ve tmě, a život těm, kteří mrou.

Tím, že vzal na sebe naši přirozenost, spojil se Spasitel s lidmi poutem, které se nikdy nepřetrhne. Je s námi spojen na věčné časy. „Tak miloval Bůh svět, že svého jediného Syna dal“ (Jan 3,16). Dal ho nejen proto, aby nesl naše hříchy a zemřel jako oběť za nás; dal ho padlému lidstvu. Aby nás ujistil o své nezměnitelné radě pokoje, dal Bůh svého jednorozeného Syna, aby se stal jedním z lidí a na věky podržel svou lidskou přirozenost.

Co byl Ježíš podle Pavlových slov ochoten pro nás udělat a jaký má být náš postoj? Fil 2,8

Kdyby lidská mysl pochopila, co udělal Ježíš, když na sebe vzal lidskou přirozenost a co proto pro nás zna-

mená, pronikla by lidská srdce vděčnost za velkou Boží lásku, takže bychom v pokoře velebili Boží moudrost.

2. Boží Syn žil jako člověk

Jakou změnu podstoupil Ježíš pro naše spasení? Žid 2,16.17

Ježíš nepřišel na naši zemi na začátku týdne svého utrpení a nevrátil se do nebe na jeho konci. Více než třicet let působil na naší zemi, aby poznal život i smrt. Zamysleme se nad životem Božího Syna. Byl to „muž bolesti, který poznal bolesti“ (Iz 53,3). Pohledme na jeho potupení. Trpíme snad nedostatkem? I Kristus trpěl. Přestože byl majestátem nebes, stal se pro nás chudým. Patříme mezi bohaté? I on patřil. Stal se však ochotně pro nás chudý, aby nás svou chudobou obohatil. V Kristu nalézáme příklad sebezapření. Jeho oběť nespočívá jen v tom, že opustil slávu nebe, ani v tom, že ho bezbožní lidé trápili jako zločince a odsoudili jako viníka, ba ani v tom ne, že ho vydali na smrt jako záškodníka — ale v tom, že na sebe vzal tíhu hříchů celého světa. Kristův život kárá naši chladnou lhostejnost.

Proč se můžeme na Ježíše obrátit vždy s důvěrou? Žid 4,15

Jako jeden z nás měl být příkladem poslušnosti. Proto vzal na sebe naši přirozenost a žil naším životem. „Proto se musil ve všem připodobniti bratřím“ (Žid 2,17). Kdybychom museli podstupovat něco, co Kristus nepodstoupil, využil by toho satan k tvrzení, že moc Boží je pro nás nezpůsobilá. Proto byl Ježíš „ve všem vyzkoušen podobným způsobem jako my“ (Žid 4,15). Podstoupil každou zkoušku, jíž jsme vystavováni. A nepoužil ve svůj prospěch žádnou moc, jež by nebyla štědře nabízena také nám. Jako člověk byl vystavován pokušením, ale přemáhal je silou, kterou mu dal Bůh.

3. Boží Syn trpěl a zemřel jako člověk

Jaké zklamání zažil Kristus, když přišel na naši zemi? Jan 1,11

Přišel na svět, který sám stvořil a který byl jeho oprávněným vlastnictvím. Jeho současníci, které také stvořil a vyvolil si za svůj vlastní lid, ho pokládali za cizince a nechtěli uznat jeho skutky ani přijmout jeho svědectví. Umíme si představit bolestivější a žalostnější zkušenost?

Jakou prosbu vyjádřil Ježíš ve své modlitbě v Getsemane? Mat 26,39

Skutečnost, že Pán Ježíš se takto modlil, je náznakem, že si uvědomoval, jak těžce bude snášet kříž. Třem svým učedníkům řekl: „Má duše je smutná až k smrti.“

Co vyjadřoval Ježíšův bolestný výkřik na kříži? Mat 27,46

Člověk nikdy nepochopí, jaký zármutek tísnil jeho srdce v této úzkostlivé chvíli, kdy se od Spasitele odvrátila Boží tvář. Tato trýzeň převýšila všechno tělesné utrpení. Kristus prožíval úzkost, kterou pocítí hříšník, když se milost přestane přimlouvav za lidstvo. Lidské oko nemohlo proniknout temnotu, která obklopovala kříž.

Kterými slovy osvědčil Ježíš svou úplnou odevzdanost do vůle Boží? Luk 23,46

4. Symbol ponížení

Jakou otázkou oslovuje Spasitel i nás? Jan 13,12?

Jak měl Kristus zapůsobit na tyto ubohé duše, aby nad nimi nezvítězil satan? Jak jim měl ukázat, že pouhé prohlášení, že jsou jeho učedníky, z nich učedníky neudělá? Jak jim mohl zajistit místo ve svém království? Jak jim měl ukázat, že pravá velikost se projevuje službou lásky a opravdovou pokorou? Jak mohl roznítit lásku

v jejich srdcích a umožnit jim, aby pochopili to, co jim chtěl říci?

Učedníci nejevili nejmenší snahu posloužit si navzájem. Ježíš chvíli vyčkával, aby viděl, co udělají. Potom on, božský Učitel vstal od stolu. Odložil svrchní roucho, které by mu bránilo v pohybu, vzal ručník a opásal se jím. S překvapením a zájmem učedníci přihlíželi a mlčky čekali, co se bude dít. „Pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je ručníkem, jímž byl přepásán“. Tento čin otevřel učedníkům oči. Cítili se zahanbeni a pokořeni, pochopili nevyřčenou výtku a uviděli se ve zcela jiném světle.

Tak projevil Kristus svou lásku svým učedníkům. Jejich sobectví ho zarmucovalo, přesto jim nic nevyčítal. Místo toho jim dal příklad, na který nezapomněli. Jeho láska k nim se nedala tak snadno zviklat nebo udusit. Věděl, že Otec svěřuje všechno do jeho rukou a že přišel od Boha a odejde k němu. Byl si plně vědom svého božství. Odložil však svou královskou korunu a královské roucho a přijal na sebe podobu sluhy. Jedním z posledních činů jeho života na zemi byl tento čin, kdy se opásal zástěrou jako sluha a vykonal práci sluhy.

5. Symbol těla

*Jaký význam dal Ježíš chlebu při poslední večeři?
Luk 22,19*

Člověk snadno zapomíná. Věci tohoto světa zcela upoutávají naši pozornost. Slavná skutečnost Krista a jeho kříže ustupují do pozadí. Večeře Páně chce tyto pravdy připomínat názorně a podnítit nás k opakovanému odevzdání se našemu Pánu a Mistru. Při tomto posvátném úkonu si měli učedníci vždy připomínat nekonečnou oběť, která byla za ně přinesena. Nepokládejme ustanovení, které připomíná ponížení a utrpení našeho Pána, za nějakou formalitu. Když ve víře uvažujeme o velké oběti našeho Pána, přijímáme duchovní život v Kristu.

Když přijímáme chléb a víno, které jsou symbolem Kristova ukřižovaného těla a prolité krve, ocitáme se v představě při poslední večeři v horní sni. Zdá se nám, že kráčíme zahradou posvěcenou smrtelným zápasem toho, jenž nesl hříchy světa. Jsme svědky boje, jimž bylo dosaženo smíření s Bohem. Vidíme ukřižovaného Krista.

Vzhlížíme-li k ukřižovanému Vykupiteli, chápeme lépe velikost a význam oběti, kterou přinesl.

Proč je chléb výstižným symbolem Krista? Jan 6,27.32
—35

Jak chléb představuje utrpení? 1 Kor 11,24

6. Symbol krve

Jaký význam dal Ježíš vínu při poslední večeři a jak toto víno představuje utrpení? Luk 22,20

Jenom krev je účinná, jenom ona může smýt hříchy. Jenom krev jednorozeného Syna Božího nám umožňuje přístup k Otci, jenom krev „snímá hříchy světa“.

Kterými symboly poukázal Ježíš na jedinou cestu k věčnému životu? Jan 6,53—57

Jak to objasnil? Jan 6,63

Jíst tělo Kristovo a pít jeho krev symbolicky znamená přijímat ho za osobního Spasitele a věřit, že odpouští naše hříchy a že v něm jsme dokonalí. Právě tím, že poznáváme jeho lásku, přebýváme v ní a ponořujeme se do ní, nabýváme jeho povahy. Čím je pokrm tělu, tím musí být Kristus pro duchovní život člověka. Pokrm nám není k ničemu, pokud ho nepozřeme a pokud se nestane naší součástí. Stejně tak Kristus nám neprospěje, neuznáme-li ho za osobního Spasitele. Neprospěje nám pouhé jeho teoretické uznání. Musíme se jím živit, přijmout ho do srdce tak, aby se jeho život stal naším životem. Jeho láska, jeho milost musí s námi splynout.

Slova z evangelia Jana 6,54—57 se zvláště vztahují k večeři Páně. Když ve víře rozjímáme o velké oběti

našeho Pána, přijímáme duchovní život Kristův. Při každé příležitosti slavení večeře Páně načerpáme novou duchovní sílu. Tento obřad je živým spojením, jimž je věřící poután ke Kristu, a tím k Otci. Ve zvláštním smyslu vytváří spojení mezi závislými lidskými bytostmi a Bohem.
